

**SINIF ÖĞRETMENLERİNİN, İLKOKUL 1. SINIFA DEVAM EDEN
ÖĞRENCİLERİN OKULA UYUMLARINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ
(ANKARA İLİ ÇUBUK İLÇESİ ÖRNEĞİ)**

Ebru Şule ATEŞ

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

MART, 2016

TELİF HAKKI ve TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren .....(....) ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : Ebru Şule

Soyadı : Ateş

Bölümü : Eğitimin Sosyal ve Tarihi Temelleri

İmza :

Teslim tarihi :

TEZİN

Türkçe Adı : Sınıf Öğretmenlerinin, İlkokul 1. Sınıfa Devam Eden Öğrencilerin Okula Uyumlarına İlişkin Görüşleri(Ankara ili Çubuk ilçesi örneği)

İngilizce adı : Teachers' Observations on first Year Elementary Students' Adaptation to the School (an Empirical study of Cubuk district of Ankara)

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı: Ebru Şule ATEŞ

İmza:

Jüri onay sayfası

Ebru Şule ATEŞ tarafından hazırlanan “Sınıf Öğretmenlerinin, İlkokul 1. Sınıfa Devam Eden Öğrencilerin Okula Uyumlarına İlişkin Görüşleri(Ankara İli Çubuk İlçesi Örneği)” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği / oy çokluğu ile Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Prof. Dr. Yücel GELİŞLİ

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi .....

Başkan: Doç.Dr. Şaban ÇETİN

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi .....

Üye: Yrd.Doç.Dr. Serhat ARSLAN

Eğitim Programları ve Öğretimi Anabilim Dalı, Sakarya Üniversitesi .....

Tez Savunma Tarihi: 11/03/2016

Bu tezin Eğitim Bilimleri Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olması için şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

Prof. Dr. Tahir ATICI

TEŞEKKÜR

Okula başlama çağı, çocuğun hayatındaki en önemli basamaklardan biridir. Okula uyum, çocuğa en iyi şekilde sağlanmalıdır. Çocuk, ailesinden ayrılarak girdiği bu yeni ortamda, yeni durumlara alışmak zorunda kalacak ve zorlanacaktır.

Bu amaçla sınıf öğretmenleri görüşleri doğrultusunda, çocukların okula uyumlarını kolaylaştıran ve zorlaştıran etkenlerin ortaya koyulması gerekmektedir. Bu çalışmanın her aşamasında yardım ve desteğini esirgemeyen tez danışmanım Sayın Prof. Dr. Yücel GELİŞLİ'ye özellikle teşekkür ediyorum.

Ayrıca çalışmam sırasında katılımları ile destek veren Ankara ili Çubuk ilçesi ilkokullarında görev yapmakta olan sınıf öğretmeni arkadaşlarıma teşekkürü bir borç bilirim.

Ayrıca çalışmanın her aşamasında bana yardım eden ve destek veren, varlığıyla güç bulduğum sevgili eşim Mehmet Okan Ateş'e ve son olarak bana hayat boyu sevgi ve desteklerini esirgemeyen sevgili annem Nevin Yıldız'a ve sevgili babam Metin Yıldız'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

**SINIF ÖĞRETMENLERİNİN, İLKOKUL 1. SINIFA DEVAM EDEN
ÖĞRENCİLERİN OKULA UYUMLARINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ
(ANKARA İLİ ÇUBUK İLÇESİ ÖRNEĞİ)**

(Yüksek Lisans Tezi)

Ebru Şule ATEŞ

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

Mart, 2016

ÖZ

Bu araştırmanın amacı ilkokul 1. Sınıfa devam eden öğrencilerin, okula uyumlarını etkileyen faktörleri incelemek ve bu faktörlerin sonuçlarını sınıf öğretmenleri görüşlerine göre değerlendirmektir. Araştırmanın verileri, 2014-2015 eğitim öğretim yılında Ankara ili Çubuk ilçesinde görev yapmakta olan 105 sınıf öğretmenin görüşlerinden oluşmuştur. Araştırmada betimsel yöntem kullanılmıştır. Bu araştırma kapsamında, öncelikle öğretmenlerin kişisel bilgilerinin toplanması amaçlanarak kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Araştırmanın amacı doğrultusunda, ilkokul 1. Sınıfa devam eden öğrencilerin okula uyumlarına ilişkin, sınıf öğretmeni görüşlerini belirlemek amacıyla öncelikli olarak 100 sınıf öğretmenin katılımı ile ön değerlendirme yapıp değerlendirilmiş ve bu değerlendirme sonucu düzenlenip, geliştirilerek bir anket oluşturulmuş ve 105 sınıf öğretmenine uygulanmıştır. Öğretmen görüşlerinden elde edilen verilerden, öğrencilerin ilkokul 1. Sınıfta okula uyumlarına etki eden en büyük faktörün, öğretmenin öğrencileri ile iletişiminin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Okula uyumu etkileyen en düşük faktörün ise öğrenci cinsiyetinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bilim Kodu : -
Anahtar Kelimeler : İlkokul 1. Sınıf, uyum, sınıf öğretmeni
Sayfa Adedi : 64
Danışman : Prof. Dr. Yücel GELİŞLİ

**TEACHERS' OBSERVATIONS on FIRST YEAR ELEMENTARY
STUDENTS' ADAPTATION TO THE SCHOOL
(AN EMPIRICAL STUDY OF ÇUBUK DISTRICT OF ANKARA)
(M.Sc. Thesis)**

Ebru Şule ATEŞ

**GAZİ UNIVERSITY
GRADUATE SCHOOL OF EDUCATIONAL SCIENCES**

March, 2016

ABSTRACT

The aim of this research is analyzing the factors which influence elementary students' adaptation to the school during first grade class and to discuss the outcomes according to teachers' point of view. Data of this research consists mainly of the observations of 105 primary school teachers working in Çubuk district of Ankara during 2014-2015 academic year. Descriptive method implemented in the research. During the research, initially personal survey forms used to gather personal data of the teachers. Within this framework, first we analyzed observations of 100 teachers about students' adaptation to the first grade class. Then we processed the outcomes and accordingly created a new survey to conduct a questionnaire to 105 teachers. According to data that we gathered from teachers, it is detected that the most important factor for the adaptation of the elementary student is communication between teacher and students. However, the least important factor that affect the adaptation is gender of the students.

Science Code : -
Key Words : First year elementary students, adaptation, primary school teachers
Page Number : 64
Supervisor : Prof. Dr. Yücel GELİŞLİ

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKKI ve TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU.....	i
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI.....	ii
Jüri onay sayfası.....	iii
TEŞEKKÜR	iv
ÖZ.....	v
ABSTRACT.....	vi
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar LİSTESİ.....	x
BÖLÜM 1	1
GİRİŞ	1
Problem Durumu	1
Amaç.....	7
Önem	7
Varsayımlar	8
Sınırlılıklar.....	8
Tanımlar	8
BÖLÜM 2	9
KAVRAMSAL ÇERÇEVE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	9
Kavramsal Çerçeve	9
<i>Çocuğun Okula Uyumunu Etkileyen Faktörler .....</i>	<i>9</i>

<i>İlkokula Başlama Çağı ve Çocuğun Gelişimsel Özelliklerinin Okula Uyumuna Etkisi</i>	9
<i>Okul Ortamının Çocuğun Okula Uyumuna Etkisi</i>	15
<i>Öğretmenin Çocuğun Okula Uyumuna Etkisi</i>	16
<i>Ailenin Çocuğun Okula Uyumuna Etkisi</i>	21
İlgili Araştırmalar	26
BÖLÜM 3	31
YÖNTEM	31
Araştırmanın Modeli	31
Çalışma Evreni	31
Veri Toplama Aracı	31
Bilgi Toplama Formu	32
Ölçme Aracının Geliştirilmesi	32
Verilerin Analizi	38
BÖLÜM 4	39
BULGULAR ve YORUMLAR	39
Araştırma Grubunda Yer Alan Öğretmenlerin Demografik Özellikleri	39
Sınıf Öğretmenlerinin, İlkokul 1. Sınıfa Devam Eden Öğrencilerin Okula Uyumlarına İlişkin Görüşlerinin Yer Aldığı Maddelere İlişkin Bulgular	41
Sınıf Öğretmenlerinin, İlkokul 1. Sınıfa Devam Eden Öğrencilerin Okula Uyumlarına İlişkin Görüşlerinin Cinsiyet Durum Değişkenine Göre İncelenmesi	42
Sınıf Öğretmenlerinin, İlkokul 1. Sınıfa Devam Eden Öğrencilerin Okula Uyumlarına İlişkin Görüşlerinin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre İncelenmesi	44
Sınıf Öğretmenlerinin, İlkokul 1. Sınıfa Devam Eden Öğrencilerin Okula Uyumlarına İlişkin Görüşlerinin Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre İncelenmesi	46

Sınıf Öğretmenlerinin, İlkokul 1. Sınıfa Devam Eden Öğrencilerin Okula Uyumlarına İlişkin Görüşlerinin Mezun Olunan Okul Değişkenine Göre İncelenmesi	48
BÖLÜM 5	51
SONUÇLAR ve ÖNERİLER.....	51
Sonuçlar	51
Öneriler	54
KAYNAKLAR	55
EKLER.....	59
Ek-1. Çubuk İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü araştırma izni.....	60
Ek-2. İlkokul 1. Sınıfa devam eden öğrencilerin okula uyumlarına ilişkin sınıf öğretmeni görüşlerinin incelenmesi araştırma anketi	62

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 1. Analiz sonuçları.....	32
Tablo 2. Ölçeğin Faktörleri.....	37
Tablo 3. Faktör Analizi.....	38
Tablo 4. Ankete Katılan Öğretmenlerin Cinsiyet Dağılımı.....	39
Tablo 5. Ankete Katılan Öğretmenlerin Mesleki Kıdemlerinin Dağılımı.....	40
Tablo 6. Ankete Katılan Öğretmenlerin Eğitim Düzeylerinin Dağılımı	40
Tablo 7. Ankete Katılan Öğretmenlerin Mezun Olunan Okul Dağılımı	40
Tablo 8. Sınıf Öğretmenlerinin, İlkokul 1. Sınıfa Devam Eden Öğrencilerin Okula Uyumlarına İlişkin Ankete Verdikleri Cevapların Ortalama ve Standart Sapma Puanları.....	41
Tablo 9. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre 1. Sınıfa Devam Eden Öğrencilerin Okula Uyumlarına İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları	43
Tablo 10. Sınıf Öğretmenlerin Mesleki Kıdem Yılı İle 1. Sınıfa Devam Eden Öğrencilerin Okula Uyumlarına İlişkin Görüşlerine Yönelik Kruskal-Wallis Testi Sonuçları	44
Tablo 11. Sınıf Öğretmenlerin Eğitim Düzeyi İle 1. Sınıfa Devam Eden Öğrencilerin Okula Uyumlarına İlişkin Görüşlerine Yönelik Kruskal-Wallis Testi Sonuçları.....	47
Tablo 12. Sınıf Öğretmenlerin Mezun Olunan Okul İle 1. Sınıfa Devam Eden Öğrencilerin Okula Uyumlarına İlişkin Görüşlerine Yönelik Kruskal-Wallis Testi Sonuçları	48

BÖLÜM 1

GİRİŞ

Bu bölümde problem durumu, araştırmanın amacı, önemi, varsayımları, sınırlılıkları ile araştırmada kullanılan önemli terimlerin hangi anlamda kullanıldığına ilişkin bilgileri içeren tanımlar kısmı yer almaktadır.

Problem Durumu

Bilgi toplumunda ana sermaye bilgi, bilginin üretene de insandır. Buna göre dönüşümün anahtarı insandır. İnsanın biyolojik bir bütün olarak sosyal, duygusal, zihinsel olmak üzere tüm yönleriyle ele alınması ve bu bütünlüğü bozan erimelere çözümler bulunması gereklidir.

Koşullar ne olursa olsun insanlık tarihi boyunca eğitimin başlıca ve en önemli hedefi insanı insan olarak en iyi biçimde yetiştirmek, kendisine ve çevreye yararlı ve üretici hale getirmek, insanlık onurunu paylaşmasını sağlamaktır (Fındıkçı,2004).

Şartların her geçen gün değiştiği, ilerlemenin hız kazandığı günümüzde, toplumun ihtiyaçları da bu gelişmelere paralel olarak değişmektedir. Teknolojinin hızına yetişilemez bir ivmede ilerlemesi, toplumun buna ayak uydurabilmesi, insan yaşamında önemli değişikliklere yol açmaktadır. Toplumun bu değişime ayak uydurabilmesi için nitelikli insan yetiştirilmesi gerekmektedir.

Teknolojinin gelişmesi, sosyo-ekonomik koşulları ve olanakları yakından etkilemiş; kentleşme, sanayileşme, modernleşme gibi olgu ve bu olguların doğurduğu ilişkiler günlük yaşamın bir parçası haline gelmiştir(Gökçe,2007).

Her geçen gün büyük bir hızla ilerleyen dünyaya uyum sağlayabilmek için, ihtiyaçlar doğrultusunda insan gücü yetiştirmek gerekmektedir. Eğitim, değişen dünya koşullarına göre verilmeli, bireyler topluma uyumlu olarak yetiştirilmelidir.

Gelecek için eğitim insanlar arasındaki ilişkilerde uyum amaçlamaktadır. Bu uyum yerellikten çok küreselleşme çabalarını içermektedir. Eğitimde küreselleşme hareketi zorluklarla karşı karşıya kalmaya neden olabilir. Bu zorluklar ise sürekli gelişme çabaları etrafında ortaya çıkan yanılgılar olarak tanımlanmaktadır(Doğan,2002).

Eğitim, bireyleri topluma hazırlayan, yeteneklerini geliştiren, onları kendi ilgi ve istekleri doğrultusunda mesleki yeterlilikleri kazandıran en önemli süreçtir. Bu açıdan bakıldığında temele alınan duygu düşünce ve felsefelerle göre eğitimin farklı tanımları yapılmıştır.

Carter'a göre eğitim, "bireyin toplumsal yeteneğinin ve en elverişli düzeyde kişisel gelişmesinin elde edilmesi için seçilmiş ve denetimli bir çevreyi(özellikle okulu) içine alan toplumsal bir süreçtir." Ertürk'e göre ise eğitim, "bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve amaçlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir." (Akt:Tezcan,2012)

Tezcan (2012) yaptığı çalışmada eğitimi, "kişiliğin gelişmesine yardım eden ve onu temel alan, onu yetişkin yaşamına hazırlayan, gerekli bilgi, beceri ve davranışlar elde etmesine yarayan bir süreçtir." olarak tanımlamıştır.

Bu tanımlar doğrultusunda eğitimin, istenilen amaçlar doğrultusunda gerçekleştirilebilmesi için bireylerin öğretim süreçlerine uyumu büyük önem arz etmektedir.

Uyum, birey ile dünya arasındaki harmoni; bireyin harmoni elde etmek ve sürdürmek için kendini ve çevresini değiştirmeye çalışması sürecidir(Demirel,2005).

Carter uyumu, hazırlanmış olduğu eğitim sözlüğünde farklı boyutlarla tanımlamıştır; (Akt:Çağlar,1974)

“Sosyal Açıdan Uyum;

Bireyin çevredeki değişiklikleri anlaması ve bunlara uygun davranışlarda bulunmasıdır.

Çevresindeki ilişki kurduğu insanların isteklerine uygun davranışlarda bulunmasıdır.

Biyolojik açıdan Uyum;

Bireyin kendi bünyesinde olan değişiklikleri anlaması ve uymasıştır.

Genel Olarak Uyum;

Bireyin çevreden gelen uyaranlara uygun tepkilerde bulunmasıdır.

Bireyin yeni durumlara uymasdır.”

Çağlar ise uyumu, “bireyin sahip olduğu özelliklerinin kendi benliği ile içinde bulunduğu çevre arasında dengeli bir ilişki kurabilme ve sürdürebilmesidir.” şeklinde tanımlamıştır (Akt:Yeşilyaprak,2013).

Uyum, doğumdan ölene dek günlük olaylarla karşı karşıya gelen her insanın yaşadığı doğal bir süreç olarak düşünülebilir. Bu süreç, insanın içinde bulunduğu ortamda bir talebin doğması ile başlar ve kurulu dengeleri bozar. Bozulan dengelerin tekrar kurulabilmesi için insan gerekli mekanizmaya zaten sahiptir, ya da mekanizmaları geliştirebilme potansiyeli bulunmaktadır (Gençöz,1998).

Bebek, anne karnından sonra meydana geldiği dünyaya uyum sağlamaya çalışır. Sonrasında anne ve babaya uyum süreci gelir. Uyum sürecinin en kritik evresi okula başlama dönemidir. İlk defa okula başlayacak olan çocuk, ailesinden ayrılacak, toplum içinde yaşayacak, akranları ile sınıf ortamında bulunacaktır. Uyum sağlayabilen çocukların başarı seviyeleri de yüksek olmaktadır.

Okula başlayan çocuklarda uyum, oryantasyon(duruma alıştırma) programının uygulanması ile sağlanmaya çalışılmaktadır (Yeşilyaprak,2013).

Oryantasyon, öğrenciler için yeni bir ortam olan okulu, okul çevresini, akranlarını, eğitimin içinde yer alan bireyleri tanıyabilmeleri açısından son derece önemlidir.

Çocuğun ev ortamından okul ortamına girmesi, kendisini ilk defa bir birey olarak hissetmesini sağlayacağı için, okul ortamının iyi hazırlanmış olmasının önemi büyüktür.

Okul hayatına başlama, çocukların duygusal gelişimlerini etkiler. İlköğretim birinci kademe, çocuğun yetişkinlik yaşamına başarılı bir uyum sağlayabilmesi için gerekli olan bilgilerin temelini öğrenme zamanı olarak görülür. Bu yıllar temel becerilerin kazanıldığı dönemdir. Ev ve okul yaşantısının çocuğun başarı duygusunu tadacağı, bundan doyum sağlayacağı ve özsaygısının gelişeceği nitelikte olması gerekir (Nazlı,2008).

Çocuk okula başladığında, çevresinin genişlemesiyle, ortam değişikliğine de ayak uydurmaya çalışır. Evde kendini ispatlayan çocuk, artık okulda kendini ispatlayacaktır. Öğretmeni çocuk için çok değerlidir. Ödevlerini eksiksiz yapmaya çalışır, öğretmeni tarafından takdir edilmeyi bekler.

İlkokula başlama, çocuğun yaşamındaki önemli dönüm noktalarından biridir. Okul çağına değin içinde yaşadığı, uyum sağlamayı başardığı, kendini çoğunlukla kabul ettirdiği ev

veya ana okul ortamından ayrılarak değişik özellikler taşıyan ilkokul ortamına geçiş çocuk ve aile için belli bir uyum sürecini gerektirir (Hayden,2009).

İlkokul, çocuk için yeni bir sosyal çevre olduğundan, çocuğun bu çevreye uyum sağlayabilmesi zor olabilir. Okula uyum sürecinin sağlıklı olabilmesi için, öğretmenler ve veliler gerekli desteği vermelidirler. Veliler çocuklarını okul konusunda bilgilendirmeli ancak okulu, yüksek beklentilere neden olabilecek şekilde anlatmamalıdır. Çünkü anlatılanı yaşayamayan çocuk, hayal kırıklığı yaşayarak okuldan soğuyabilir. Uyum sorunları ortaya çıkabilir.

Çocuk 6 yaşına dek ev ortamında anne ve babası ile yaşadığından, okula başladığında karşısına çıkabilecek farklı rollerdeki kişilere uyumu güç olabilmektedir. Onay beklerken ret, ret beklerken onayla karşılaşabilecektir. Evde ön planda olan çocuk, okulda her an dikkat çekemeyecek bu da okuldan soğumasına sebep olabilecektir.

İlk defa okula başlayacak olan çocuğa, okul olduğundan daha güzel anlatılmamalı, okulun olduğu gibi sevdirmeye çalışılması gerekir (Çavuş,2005).

Çocuğun ailesinin okula başlama sürecinde çocuğu iyi hazırlaması gerekir. Çocuğa okulla ilgili her şeyi anlatılmalı, okula gitmesinin sebeplerini açıklanmalı, güzel örnekler verilerek çocuk okula özendirilmelidir.

İlkokul çağı döneminde ilk gün annelerinden ayrılmakta, sınıfa girmekte, sınıfta söylenenleri yerine getirmekte, arkadaş ve öğretmenlerine alışmakta zorluk çeken çocukların okul ve sınıf ortamına uyum sağlayabilmeleri için ötekilerden daha fazla zamana, daha fazla anlayış ve yardıma gereksinimleri vardır. İyi hazırlanmış bir çocuk okula kolay uyum sağlar, kendini mutlu ve rahat hisseder ve hem öğretmenleriyle hem de arkadaşlarıyla iyi ilişkiler kuracaktır (Gazioğlu&İlgar,2010).

Aile, çocuğuna, okula ve öğretmene güvenmeli, bu güvenini çocuğuna da hissettirmelidir.

Çocukların bazıları okula gitme konusunda önemli sıkıntılar yaşarlar ve çevrelerini de zor durumda bırakırlar. Çocukların okula gitmemekle ilgili şikayetlerinin temelinde genellikle evden veya ana-babadan ayrılma korkusu yatmaktadır (Keskinkılıç,2005).

Çocuk ilkokula başladığında ev yaşantısında alışkın olduğu özgür tavırlarına sınırlama getirildiğini hissetmeye başlar. İsteddiği anda oyun oynayamayacağını, her istediğini sınıf ortamında yapamayacağını anlar. İlkokulun ilk günlerinde bu durumu göz önünde

bulunduran öğretmenler, öğrencileri daha özgür bırakarak disiplin sürecini zamana bırakırlar.

Ültanır (2003) çalışmasında, “çocuk, okulda yeni bir dünyaya açılır. Okul çocuğun gelişen davranışları konusunda öğretmen ve arkadaşlarından aldıkları tepkilere göre benlik tasarımını geliştiren bir ortamdır. Bu etkilerle çocuk bireysel ve toplumsal kişiliğini kazanır. Aile ortamından sonra sosyal bir grup olarak ikinci karşılaştığı okul ortamında çocuğun şu türden gereksinimlerinin;

Sevilme ve koşulsuz olarak kabul edilme,

Korkudan ve uzak ve güven içinde olma ,

Ait olma,,

Kabul görme ve beğenilme,

Bağımsız olma, tercih yapma ve sorumluluk alma” karşılanması gerektiğini belirtmiştir.

Okula gitmek istemeyen çocukların ortak korkusu ailelerinden ayrılacak olmalarıdır. Velilerin de çocuklarını yanlış şekilde yönlendirilmeleri çocuklarda okul fobisine yol açar.

Çocuk, ev ortamından ayrılarak girmiş olduğu yeni çevreye uyum sağlamakta güçlük çekebilir. Özellikle bu dönemde aileye ve öğretmene görevler düşmektedir.

Birinci sınıf, çocuğun okul yaşamının ilk yılıdır. Çocuk, henüz 6 yaşındadır; yaşantıları azdır; okula gelince yeni bir çevreyle karşılaşmıştır; bu nedenle ürkektir; çocuk, aile ocağının sıcak çevresinden ayrılmış, yeni bir çevrenin disiplinli yaşamı içine girmiştir; bütün bunları dikkate alan öğretmen, ilk zamanlarda çocuğun okuldan soğumasına büyük bir özen göstermelidir (Binbaşoğlu,2004).

İlkokula başlama döneminin dışında da bazı öğrenciler okullar açılırken okula gitmek istememe davranışı göstermekte, ev ortamından ayrılmak istememektedirler.

İster ilkokula yeni başlasın, ister ara sınıf öğrencisi olsun, bazı çocuklar okulun açılmasıyla birlikte okula gitmekten kaçınma yönünde yoğun bir çaba sarf ederler. Bu yinelenen çaba zaman zaman kaygı verici boyutlara varacağı düşüncelerine yer vererek, “yeni okul sendromu” adını verdiğimiz bu kaçınma tepkisinin altı uyarı işareti olduğunu” belirtmiştir.

Bunlar:

Heves ve enerji kaybı,

Alıngan ve sinirli olma,

İştahsızlık,

Uykuda huzursuzluk,

Ortada bir neden yokken gözyaşlarına boğulmak,

Baş ve karın ağrısı, mide bulantısı ve kusma gibi psiko-somatik belirtilerde artışır (Yavuzer,2000).

Okulların açıldığı ilk günler öğrenciler için kritik dönemlerdir. Çocuğun okula başladığı günlerde, arkadaşlarının, öğretmenin, okul çalışanlarının tutumu, çocuğa olan yaklaşımları, onun okula adapte oluşunu etkiler.

Okulda ilk gün çocuk için son derece önemlidir çünkü o aile ve arkadaş ortamından çıkıp yeni bir ortama, okul ortamına girmektedir. Bundan dolayı biraz heyecan, çekingenlik ve bunlara bağlı olarak da huzursuzluk vardır. Çocuğun ilkokulun ilk günlerinden itibaren bir şeyleri iyi yapabilme zorunluluğundadır (Akyol,2005).

İlkokulun açıldığı ilk günler, öğretmenin çocuklarla, veliler ve çocukların birbirleriyle tanışmalarıyla geçer. Ayrıca bu süre içerisinde, öğrencilere okuldaki etkinlikler öğretilir; okuldaki birimlerden gerektiği gibi yararlanma yolu gösterilir; okul hayatına uyumuna çalışılır. Öğretmen; okulu, sınıfı ve hatta kendisini çocuklara sevdirmeye çalışır. Çocuğun okula başladığı ilk günler çok önemlidir. Çocuklar bütün okul hayatını etkileyecek izlenimleri ilk günlerde edinirler. İlk günlerde okulunu, öğretmenini seven bir çocuğun, bütün öğretim hayatı daha başarılı olur (Öz,1999).

Okulların açıldığı ilk haftalarda, okul fobisi yaşayan çok sayıda çocuk ile karşılaşırız. Doğru yaklaşımlarla fobiyi kısa sürede yok etmek mümkün olabilecektir (Özbey,2004).

Okula başlama kaygılı ve güvensiz çocuklarda büyük psikolojik baskı yaratabilir. Bazı çocuklarda okula başlama ile kekemelik ve tiklerin başladığı görülmektedir. Dikkat eksikliği ve hiperaktif bozukluğu olan çocukların bu sorunları daha önce ailece önemsenmemiş olmasına karşın okula başlama ile birlikte çevreyi rahatsız edici hale gelmiştir (Kuzgun,2003).

Öğretmenin ve ailenin çocuğa yaklaşımına ilişkin olarak ilkokul döneminde öğretmenin ve ailenin çocuğa yaklaşımları çok önemlidir. Bu dönemde çocuk ikili bir eğitim ile karşı karşıya kalır. Aile içinde, anne-babası tarafından her yaptığı kabul gören bir çocuk, okulda aynı tavırlarla karşılaşmaz. Ya da, aile içinde baskı gören, sürekli eleştiri alan ve azarlanan bir çocuk okulda sınıf öğretmeninden aynı tepkileri görmez her iki yerde farklı tutumlarla

karşılaşan çocuklar, bir süre sonra uyum güçlükleri yaşayabilir. Böyle durumlarda, sınıf öğretmeni ile anne baba iş birliği yapılması ve aynı tutumları izleyecek yolların saptanması gerekir (Öz,1997).

Her aile için çocuğunun okula başlaması, heyecanla beklenen bir durumdur. Çocuk, yeni bir sosyal ortama girecek, toplumsal yaşama adım atacaktır. Aile bu kritik dönemde, eğitimcilerin yönlendirmeleriyle üzerine düşen görevleri yerine getirmelidir.

İlkokula adım atan çocuk sınıf ortamına girdiğinde onu karşılayan kişi sınıf öğretmeni olacaktır. Ev ortamındaki anne ve babanın rolünü okul ortamında sınıf öğretmeni alacaktır. Okul ortamında uyum problemlerinin görülmemesi için en önemli görev sınıf öğretmenine düşmektedir. Uyumu etkileyen faktörlerin sınıf öğretmenin görüşleri doğrultusunda belirlenmesi, olası problemlere çözüm üretme konusunda önem arz etmektedir.

Amaç

Bu araştırmanın genel amacı, ilkokul birinci sınıfa başlayan öğrencilerin okula uyumlarını nelerin etkilediğini sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre belirlemektir.

Bu genel amaca bağlı olarak; aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

İlkokul 1. Sınıfa devam eden öğrencilerin okula uyumlarına ilişkin öğretmenlerin cinsiyetlerine göre görüşleri arasında anlamlı fark var mıdır?

İlkokul 1. Sınıfa devam eden öğrencilerin okula uyumlarına ilişkin öğretmenlerin mesleki kıdemlerine göre görüşleri arasında anlamlı fark var mıdır?

İlkokul 1. Sınıfa devam eden öğrencilerin okula uyumlarına ilişkin öğretmenlerin eğitim düzeylerine göre görüşleri arasında anlamlı fark var mıdır?

İlkokul 1. Sınıfa devam eden öğrencilerin okula uyumlarına ilişkin öğretmenlerin mezun oldukları bölüme göre görüşleri arasında anlamlı fark var mıdır?

Önem

Okul, çocuğun sosyalleşmesindeki en önemli basamaktır. Ailesinden, ilk defa okula gitmek için ayrılan çocuk için bu süreç alışılabilirliği güç olabilmektedir. Okula uyum olarak nitelendirdiğimiz bu durum, öğrencinin tüm okul yaşamını dolayısı ile hayatını etkilemektedir. Bu sebeple okula başlayan çocukların, okula uyumları oldukça önemlidir.

Okul, hem toplumun bir parçası, hem de kendi başına bir toplumdur. Tıpkı aile gibi, okul da hem toplum adına hem de kendisi bir toplum olarak kendi adına, öğrencinin sosyalleşmesinde önemli görevler yüklenmiştir. Okula başlama yepyeni bir dünyanın başlangıcı olması nedeniyle, çocuklarda farklı bir takım tavırların oluşmasına neden olmaktadır. Bir kısmı özel bir ilgiye gereksinme duyarken, diğerleri ise aynı ilgiye gerek duymayabilir (Bilgili,2007).

Çocuklar için okul yeni bir sosyal çevredir. Okula başlayan çocuk, ev ortamından uzaklaşıp yeni bir ortama girmektedir. İlkokul 1. Sınıfa başlayan öğrencilerin okula uyumları, ilerleyen dönemdeki eğitim durumlarını doğrudan etkilemektedir. Bu durumdan ötürü, okula uyumu etkileyen unsurların incelenmesi gerekmektedir.

Bu araştırma 2014/2015 eğitim yılları arasında ilkokul 1. sınıf öğrencilerinin okula uyumlarını etkileyen faktörleri incelemeyi amaçlamaktadır. Eğitim-öğretimin ilk yıllarında atılacak olan her adımın bireyin hayatının her aşamasını etkileyecek olması nedeniyle, başlatılan bu çalışmanın ilkokul 1. Sınıf öğrencilerinin okula uyumlarının etkisini değerlendirmek bunun yanı sıra bu kapsamda yapılacak benzer çalışmaların önünü açabileceği için önemli görülmüştür.

Varsayımlar

Bu çalışmada; sınıf öğretmenlerinin, anketteki sorulara içtenlikle ve doğru olarak cevap verdiği varsayılmıştır.

Sınırlılıklar

Bu araştırma Ankara Çubuk ilçesinde 6 ilkokulda görev yapmakta olan 105 sınıf öğretmenin ilkokul 1. Sınıfa uyum ile ilgili görüşleri ile sınırlıdır.

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerine uygulanan anketten elde edilen veriler ile sınırlıdır.

Tanımlar

Uyum: Demirel (2005) çalışmasına göre birey ile dünya arasındaki harmoni. Bireyin harmoni elde etmek ve sürdürmek için kendini ve çevresini değiştirmeye çalışması süreci.

BÖLÜM 2

KAVRAMSAL ÇERÇEVE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Okula başlama insan hayatının önemli dönüm noktalarından biridir. Çocuk geleceğe hazırlanacağı ve yaşamını şekillendireceği bir döneme girmektedir. Kurallar çoğaldığı için uyum zorlaşır (Tuzcuoğlu,2007).

Çocuğun okula uyum sağlayabilmesi için birtakım unsurların etkisinden söz edebiliriz. İlkokula başlama çağı gelişimsel özellikleri, okul ortamı, aile faktörü ve öğretmen çocuğun okula uyumunu etkileyen unsurlardır. Bu unsurlarla başlıklar altında kavramsal çerçeve oluşturulmuş ve bu konu ile ilgili yapılmış araştırmalara yer verilmiştir.

Kavramsal Çerçeve

Çocuğun Okula Uyumunu Etkileyen Faktörler

İlkokula Başlama Çağı ve Çocuğun Gelişimsel Özelliklerinin Okula Uyumuna Etkisi

Okula başlayacak olan çocuğun her bakımdan gelişiminin uygun olması gerekir.

İlkokul çağlarında çocuklarda beden ağırlığı artışı ve boy uzaması çok yavaş olur. Okul çağı çocukları koşma, tırmanma, halat asılma, yüzme, bisiklete binme gibi pek çok fiziki beceriyi yapabilmeli, kalemi tutabilmeli, yazı yazabilmelidirler. Psikososyal gelişim açısından ise, akranları ile ilişkiler kurabilmeli, kurallara uymalı, öğretmeni ile iletişim kurabilmeli ayrıca anne ve babaya aşırı bağlı olmamalıdır (Arı,2003).

Okullar, çocukların eğitim ve öğretimleri için vazgeçilmez yerlerdir ve çocukların sosyalleşme sürecindeki ilk temel toplumsal kurumlardır. Fiziksel, zihinsel, nörolojik ve ruhsal gelişim bakımından hazır olan çocuklar okula başlatılabilir (Bak,2011).

İlkokul dönemi temel becerilerin edinildiği bir dönemdir. İlkokul döneminde çocukta boy ve kilo artışı yavaş ilerlemektedir. Erkek öğrenciler kızlara göre ergenliğe daha sonra geçtiklerinden ilkokul döneminde kızlar daha uzun boyludur. İlkokul dönemindeki çocuklarda, erkek çocukların kalın kas gelişimi hızlı iken kız çocukların ince kas gelişimi daha hızlıdır.

Çocukların okuldaki uygulamalarının önemli bir kısmı yazı yazma, kesme, yapıştırma, sportif aktiviteler ve boyama gibi çalışmalardır. Yapılan çalışmalarda motor becerileri iyi olan çocukların okula uyumlarının daha iyi olduğu ve başarılarının daha yüksek olduğunu söyleyebiliriz.

Çocuğun gelişimsel özelliklerinden önemli olan bir diğer unsur ise çocuğun davranışlarını iyi kontrol edebilmesidir. Davranışlarını iyi kontrol edebilen çocuk, okula uyumda ve arkadaş ilişkilerinde daha başarılı olmaktadır. Okula başlayan bir çocuğun psikolojik bir sorun yaşaması okula uyumunu azaltmakta, sosyal problemler yaşamasına sebep olmaktadır.

Okulların açılmasının yaklaştığı günlerde, ilkokula başlayacak çocuğun okul hayatına zihinsel olarak hazır olmasının yanında, duygusal olarak da hazır olması yararlı olacaktır. Ancak duygusal hazırlık, daha çok, okula başladıktan sonra ve zamanla gerçekleşecek bir durumdur. Zihinsel yetenek ve becerileri okula uygun olan çocuğun yeni yaşamına uyum sağlamasının biraz zaman alacağı kesindir. Alışık olmadığı pek çok şey onu rahatsız edebilir (Erkunt,1989).

Okula başlamak, çocuğun hayatındaki önemli bir dönüm noktasıdır. Çocuğun sosyalleştiği bir ortamdır. İlkokul ise anne ve babasından ayrılan çocuğun, farklı kişilerle zaman geçirdiği her yönden farklı bir ortamdır. Çocuk, ilk kez bir disipline dahil olma zorunluluğu ile karşı karşıyadır. Öğretim dahilinde verilen görevlere uymalı, ödevlerini yerine getirmelidir.

Çocuk okula doğru yola çıktığında, bu onun daha büyük girişimleri için bir yola çıkma sembolü oluyor. Çocuk, uzun bir yolda önemli bir adım atmıştır; yolun sonunda her şey düzenli gider, bir aksama olmazsa, çocukluktan kurtulup bağımsız bir kişi olacaktır (Jersild,1972).

İlkokul temel becerileri kazandırabilmek, okuma yazmayı en verimli biçimde öğretebilmek açısından son derece önemlidir. Bu dönemdeki kazanımları iyi kavramış olan öğrencileride de başarılı olur.

Eğitimciler ileri çocukluk dönemini ‘ İlkokul Çağı’ olarak kabul ederler. Bu dönem, çocuğun yetişkinlik yaşamına başarılı bir uyum sağlayabilmesi için gerekli olan bilgilerin alfabetik öğrenme zamanı olarak görülür (Özen,2001).

İlkokula başlamadan önce okul öncesi eğitim almış olan çocuklar, ilkokula başlarken zorluk yaşamamaktadırlar. Okul ortamını önceden yaşamış olan çocuk ilkokula başlarken uyum sorunu göstermemektedir.

İlkokula başlamak, çocukları ve aileleri bekleyen önemli bir süreçtir. Daha önceden okul öncesi eğitim kurumlarına gitmeyen çocuklarda bu süreç daha da zor yaşanabilir (Şenol,2004).

Çocuklarımız ilköğretimde yeni bir yaşama başlar. Bu yeni yaşam çocuk için kimi zorlukları ve sorumlulukları da beraberinde getirecektir: Bu anlamda okul öncesi eğitim anlam kazanmaktadır. Bu eğitim, ilköğretimde karşılaşılabilecek sorunların üstesinden daha kolay gelmesine, kolay öğrenmesine yardımcı olacaktır (Ünlü,2005).

Okul öncesi eğitimden ilkokula geçişte yaşanabilecek sorunlar eğitimciler tarafından önlenmeli, velilerin de desteği ile sağlıklı bir geçiş yapılmalıdır.

Oktay, Zembat ve Unutkan (2007) tarafından yapılan çalışmada, geçmişte okul öncesi eğitimle ilköğretim arasında gerek öğretmen tutumları, gerekse program ve fiziki ortam ve donanım açısından mevcut olan farklılıkların ve öğrenci-öğretmen –veli açısından yaşanan sorunların üstesinden gelenebilmesi için bazı adımlar atılmıştır. Bu düşüncelerini doğrulayacak ipuçlarını yeni programın uygulama esasları şunlardır:

- Öğreten değil öğrenen merkezli eğitim esastır.
- Öğretmen rehberdir.
- Öğrencilerin bireysel farklılıklarını temel alır.
- Öğretmeye değil, öğrenmeye önem verir.
- Ezbercilikten uzaktır.
- Aile katılımı önemlidir.
- Kullanılabilir bilgi ve becerilere öncelik verir.

- Öğrencilere öğrenmeyi öğretmek temeldir.
- Öğrencilerin öğrenme sürecine aktif katılımı esastır. Yani, yaparak yaşayarak öğrenmek temeldir.
- Öğrencilerin nasıl öğrendiğini dikkate alır.
- Öğrenci çevresi ile bir bütündür.
- Öğrenmelerin çevre ile bütünleştirilerek verilmesi önemlidir.
- Öğrencinin arkadaşları ile fikir alışverişi yapması önemlidir.
- İşbirlikçi öğrenmeyi destekler.
- Öğrenme-öğretme yöntemlerinde çeşitlilik esastır.
- Öğrencileri araştırmaya, sorgulamaya teşvik eder.
- Öğrencileri gerçek hayat şartlarına hazırlar.

Okulun ilk günlerinde bazı sorunlar yaşanabilmektedir. Çocuk okula gelene kadar yaşadığı, uyum sağladığı ev ortamından ayrılmakta güçlük çekebilmektedir. Bu süreci sağlıklı geçirebilmek için aileler ve öğretmenlere önemli görevler düşmektedir.

Okulun ilk gününün öğrencinin okul hayatına adım atarken çok büyük öneme sahip olduğunu söyleyebiliriz. Okulun ilk günleri, okul hayatının bütününe uyumu ve başarıyı doğrudan etkileyecektir.

Çocuğun okulda geçirdiği gibi bir ilk gün, okula hevesli çocukların bir an önce başlama isteğinde ne kadar haklı olduklarını göstermede ve çekingen çocukların korkularını gidermede büyük rol oynar (Goodykoontz,1964).

İlkokula başlayan çocuk, kendisini bir sosyal çevre içerisinde bulur. Ev ortamından sınıf ortamına uyum sağlamaya çalışan çocuk, akranları ile yeni bir sosyal ortamda yer alır. Bu yeni sosyal ortam, iletişim becerilerini geliştirerek, çocuğun sosyalleşmesini sağlar.

Çocuğun okula başlaması ile birlikte, çocuk kendini sınıf, arkadaş ve oyun grubu içinde bulur. Bu da onu ergenlerde olduğu gibi kendi cinsiyetindeki grubun tüm faaliyetlerine katılmaya, arkadaşlarıyla iletişim kurmaya doğru yönlendirir. Çocuğun okula başlamasıyla birlikte, okul öncesine oranla, daha çok sayıda arkadaşla ilişki kurduğu, bunun yanında aile ilişkilerinin zayıfladığı, bireysel oyunun yerini grup oyununu aldığı görülür. Yani çocuğun okul çağıyla birlikte grup çağına girdiği ve sosyal bilincin arttığı dikkatimizi çeker (Özen,2001).

Okul çağındaki çocuklar, insan topluluklarında yaşayabilmek ve çalışabilmek için yetişkinlerce yönlendirilmelerine gereksinim duyarlar. Bunun için yetişkinlerin bilgi ve ustalıktan daha çok şeylere sahip olmaları gerekir. Çocuklar öğrenmeye açık olma özellikleri taşıırken, aynı zamanda yaşıtlarıyla uyumlu olabilme konusunda yetişkinlere bağımlıdırlar. Okul yılları, çocuk için daha geniş bir sosyal grup ile yakın ilişkilerin ilk olarak kurulduğu zamandır (Wolff,2004).

Ev ortamında paylaşımcı olarak yetişmiş çocuklar, okul ortamında arkadaşları ile iyi ilişkiler içinde olacaktır.

İlkokula başlayan çocuk için artık yeni bir toplumsal çevredir. Ailesiyle paylaştığı küçük bir ortamdaki daha geniş bir grupla paylaşmak zorunda olduğu yeni bir toplu yaşama düzeni içine girmiştir. Bu yeni ortamda daha önce her şeyini çok geniş aile grubu üyeleriyle paylaşmak zorunda kalarak okula gelmiş daha uyumlu çocuklar olabileceği gibi, hemen hemen her şeyini kimse ile paylaşmamış, çevresinde gördüğü her şeyi kendisi için var sanan tek çocuk olarak büyümüş paylaşmayı bilmeyen çocuklar da vardır (Çelenk,2005).

İlkokula başlama çağındaki bulunan çocuklar diğer dönemlere göre daha çok ilgiye ihtiyaç duyarlar. Özellikle aileler ve öğretmenlerin bu dönemde daha ilgili olmaları beklenir.

Okula başlama yepyeni bir dünyanın başlangıcı olması nedeniyle, çocuklarda farklı birtakım tavırların oluşmasına neden olur. Bir bölümü özel bir ilgiye gereksinim duyarken, diğer bir bölümü ise aynı ilgiye gerek duymayabilir. Grup içinde yollarını kendileri özgürce seçmek isterler. Bu dönemde çocuklar hem grup başarılarına hem de kişisel başarılarına ilgi duyarlar. Birlikte çalışmaktan ve birbirlerine yardım etmekten zevk alırlar. Çocuk okula başladığında, sosyalleşmesi yolunda öğretmen ve ailesine oranla daha büyük bir ilgiyi arkadaş grubundan görür (Yavuzer,1984).

Çocuk okula başladığında çevresinde uyulması gereken kurallarla, özümsemesi beklenen bilgileri bulur. Eğer birlikte yaşamaya yatkın ve okul olgunluğundaysa uyumda zorluk çekmez. Sınıf içi ve sınıf dışı etkinliklerine katılır. Kendisini kolaylıkla ifade eder. Tam tersine kişilik özelliği ya da ailenin yanlış tutumu sonucu, toplu yaşama, çalışma ve oynamaya yatkın değilse, okula uyumda zorlanır (Yavuzer,2001).

Brunet, ve Sarfati (1999) birinci sınıfın çok önemli bir dönem olduğunu, çocuğun okula öğrenci olarak kayıt olduğu, gelecekteki yıllara referans ve model olacak bir yıl olduğunu, sonuçta da diğer yıllardan çok daha fazla sabır, titizlik ve dayanıklılık isteyecek bir yıl

olacağını vurgulayarak, çocuk ve ailesinin bu yatırımın meyvelerini ileride toplayacağını belirtmiştir.

Yeni girilen her ortamda insanlar uyum sağlama sürecine girerler. Okulun başladığı ilk haftalarda da öğrencilerin ve velilerin okula uyumları oldukça önemlidir. Okula velileri tarafından getirilen öğrenciler, anne ve babalarından zor ayrılabilen, velilerinin de sınıfa girmelerini istemektedirler. Okul korkusu geliştiren çocuklar velilerini ilerleyen dönemde de bırakmak istememektedirler.

Okulun ilk günlerinde çocuk, anne ve babasının gözetimi ile etrafını gözlemleyip keşfetmek ister. Bu sebeple okulun ilk günlerinde çocuğun okula ebeveynleri tarafından getirilmesi uygun olabilir. Okula uyum sürecinin fazla uzamaması için ebeveynler zamanla geri çekilmeli, çocuk akranları ve öğretmeni ile ilişkiler içerisine girmelidir.

Okul, çocuğun yaşamı için gerekli temel bilgi ve becerileri kazandığı bir yer olmakla birlikte, aynı zamanda toplum yaşamını öğrendiği bir yerdir de. Ancak çocuğun daha ilk günden çok mutlu olması beklenmese bile, okulun ilk günlerinin olumlu ve mutlu geçmesi iyi bir başlangıç olacaktır. Yeni arkadaşlar edinebildiğini, öğretmenin istediklerini yapabildiğini, yeni bağımsız yaşama uyum sağlayabildiğini gören çocuk, geri kalan okul yaşamını da sağlam bir temele oturtmuş olacaktır (Erkunt,1989).

Okuldaki ilk yılın, çocuklar için yeni şartlara ve arkadaşlara alışma gücünü yönünden çetin bir tecrübedir (Özen,2001).

Aile hayatından yeni bir sosyal ortama giren çocuk, ilk anda akranlarını gözlemleyerek, ilerleyen zamanlarda ise onlarla ilişkiler kurarak ortama uyma sürecine girer.

Okul çağındaki çocuğun, aileden kayma, kendisini şaşırtan yeni bir aleme uyma ve güçlüklerle dayanma durumunda olduğunu, bu devrede, hareket ihtiyacıyla, çocuğun bir arkadaş grubuna üye olmak isteği son derecesine yükseleceğini, duyu organlarının da, aile dışındaki hayatı tanıma ve öğrenme çabası içinde, en yüksek gelişim temposuyla faaliyettedir (Erdener,1967).

Okul eğitimi, çocuğun doğuştan getirdiği yeteneklerle, sonradan edindiği becerileri ortaya çıkarır, geliştirir, değerlendirir. Çocuk için büyüme, gelişme anlamına gelen okula, çocuğun arzu ve istekle gitmek istemesi ailenin tutum ve davranışlarına bağlıdır. Çocuğun kendine güven kazanması, kişiliğinin gelişmesi, iyi alışkanlıklar kazanabilmesi için önemli bir kurum olan okul çocuğun yaşamında ailesinden sonra gelen eğitim ortamıdır. Okul ve öğretmenlerin de çocuğa hazır olması gerekir (Dirim,2003).

Çocuğun resmen okula başlama çağının başlangıcı, onun yalnız sosyal gelişmesini genişletmek için imkanları artırmakla kalmaz, aynı zamanda, mahir sempatik bir öğretmen rehberliği altında problemlerinin çözümü yolundan sosyal olarak arzu edilir davranışın gelişmesini teşvik eden intibak problemlerinin doğmasına imkan verir. Birçok çocuk için, ilkokulun birinci sınıfı ya da anaokulu, daha önceki hayatlarından köklü bir biçimde ayrılmadır. Artık küçük, günün belli saatlerinde, baba ocağının dışında, hukuken ve psikolojik olarak, bir başkasının gözetimi altındadır. Bütün çocuklar attıkları bu önemli adımın etkisi altında kalırlar (Kardaş,1965).

Her çocuğun okula başlama sürecinde farklı özellikler ile hazır bulunacağı göz önünde bulundurulması gereken bir husustur. Bu sebeple farklılıklar önemsenerek eğitim hazırlıkları yapılmalıdır.

Günümüzde yaşanan birçok değişim, okula başlayan çocukların gelişme, öğrenme ve davranışlarda bulunma önkoşullarıyla ilgili farklılıklarının artmasına yol açtı. İlkokullar bu durumu dikkate almalı ve nispeten eşit nitelikli öğrenme gruplarının artık var olmadığı, çocukların çatışma yeterlilikleri, yoğunlaşma yetenekleri, dirençleri, yüklenebilirlikleri ve bilgiye dayanan öğrenme önkoşulları bakımından okula çok farklı kapasitelerle başladıkları gerçeğiyle yüzleşmelidirler (Barth,2006).

Okul Ortamının Çocuğun Okula Uyumuna Etkisi

Okul, çocuğun gelişim dönemindeki önemli adımlarından biridir. Okula başlamak çocuk için yepyeni bir dünyaya girmek, dış dünyaya açılmaktır.Okul, çocuğun hayatı için gerekli temel bilgileri kazandığı ve toplumda bir birey olduğunu gösteren bir kurumdur.

Okul sadece ilköğretim programında öngörülen öğretim hedeflerinin gerçekleştiği yer değildir. Okul aynı zamanda çocuğun toplumsal uyumunun sağlandığı, ileride rol alacağı toplumsal ilişkilerin ve rollerin düzene konduğu bir merkezdir. Bu durumdan dolayı çocuk kendisini, çok da biçimsel ilişkiler içinde bulmuştur (Çelenk,2005).

Çocuk yeni girdiği okul ortamında çevresini etkileyip, çevresinden de etkilenecektir. Okulda karşılaştığı kişilerden örnek roller edinecek, kişiliğini bulmaya çalışacaktır.

Okul her çocuk için yeni bir fiziksel ortam, yeni kurallar , yeni ilişkiler demektir. Dolayısı ile çocuğun hazırlığı hangi düzeyde olursa olsun, okula başlamak her çocukta bir miktar uyumsuzluğa yol açabilir. Okullarda uygulanacak olan okula uyum(oryantasyon)

programları, öğrencilerin bu uyumsuz davranışlarının olası en kısa sürede minimize edilmesi ve çocukların enerjilerini ve çabalarını uyum sağlama yerine akademik çalışmalarına harcamalarına yardımcı olacaktır. Milli Eğitim Bakanlığının 2006-2007 eğitim öğretim yılından itibaren başlattığı birinci sınıfları bir hafta erken okula başlatma uygulamasının da bu anlamda isabetli bir karar olduğu söylenebilir (Yerlikaya,2008).

Okul hayatına adım atan çocuğun çevre şartlarının da iyi olması gereklidir. Okula ulaşımı zor olmamalı, okulun ilk günlerinde ebeveynleri ile gelip gitmelidir. Okulun ilk günlerinde, çocuğun okula giden tanıdığı öğrenciler örnek gösterilerek onun da aynı ortama gireceği belirtilmelidir.

Çocukların okul ortamına uyum sağlamaları ve uygun davranışlarla iletişim becerileri geliştirmeleri bireysel olarak kendilerine bağlı olduğu kadar çevresel diğer etmenlerden kaynaklanan sorunlar nedeniyle farklı süreçlere yayılabilmektedir. Farklı tipteki çocuklar için okul ortamı farklı anlamlar taşıyacağından, her bireye özgü bir alışma süreci okulun başladığı ilk günleri hatta yılları kapsayan bir şekilde karşımıza çıkabilecektir (Öcel,2002).

Okul ortamının fiziksel durumları, öğrenci gereksinimlerine uygun biçimde düzenlenmelidir. İlkokul birinci sınıf öğrencisi, sınıfına kolaylıkla girip çıkabilmeli, bireysel ihtiyaçlarını giderebileceği yerler kolaylıkla erişebileceği şekilde olmalıdır. Okulun yeterli büyüklükte bahçesi olmalı, öğrencinin oyun alanı bulunmalıdır. Bu faktörler çocuğun okula uyumunu kolaylaştırıcı etkide bulunurlar.

Sınıf ortamı da öğretmen tarafından gelişimsel özelliklere uygun olarak düzenlenmeli, aydınlık, temiz, ortam sıcaklığı uygun olmalıdır.

Okulun fiziksel şartları çocuğu ve eğitim faktörünü yakından etkiler. Okulun serbestçe oyun oynanabilecek bahçesi bulunmalı, sınıfları, yazın serin, kışın sıcak olmalıdır (Dirim,2003).

Öğretmenin Çocuğun Okula Uyumuna Etkisi

İlkokula başlama sürecinde çocuğun okula uyumunu etkileyen faktörlerden biri de sınıf öğretmenidir. Çocuk bu dönemde öğretmenin sevgisine ve ilgisine ihtiyaç duyar.

Çocuğun anne babasından sonra iletişim kurabileceği en yakın kişi öğretmendir. Çocuğa daha ilk günlerde sıcak ve güvenli bir ortam sunmak, onun gereksinimlerine karşılık vermek öğretmenin görevidir (Dirim,2003).

Öğretmenin okulun ilk günlerindeki davranışları çocuğun okula olan yaklaşımını şekillendirir. Sıcak ve içten, sevecen bir öğretmenin sınıfında uyum güçlüğü en aza inecek ve zamanla yok olacaktır.

Çocuğun ilk izlenimleri, okula ait gelecekteki tutumunu şekillendirir. Çocuğun okula ait ilk gerçek izlenimi, okuldaki ilk günün olaylarına dayanacaktır. Bunlar da genel olarak öğretmenin yaptığı ve söylediği şeylerdir. Çocuğun edindiği ilk günlük izlenimler ve takınacağı tavırlar çok zor değişen, uzun ömürlü izlenim ve alışkanlıklar olacaktır. Okulda bundan sonra geçireceği uzun yıllara bu ilk günün etkisi oldukça büyük olacaktır (Goodykoontz,1964).

İlkokula başlayan öğrencilerin ebeveyn-öğretmen ilişkilerinin önemi büyüktür. Birinci sınıfa yeni başlayan öğrenciler, anne baba otoritesi yanında yeni bir otorite olan öğretmenle tanışarak ev ortamında da bu otoriteyi hissetmeye başlar. Okula başlamasıyla bocalama yaşayan öğrencinin, bu karmaşa döneminin öğretmen tarafından planlı bir şekilde düzenlenmesi ile olumlu yönde değişmesi ve gelişmesi beklenir (Güven,2008).

Okulun ilk günlerinde öğretmen, öğrencinin ilgisini çekebilecek etkinliklere önem vermeli, aileleri ile paylaşım yapabilecekleri ortamlar hazırlamalıdır.

Sınıf öğretmenin ilk günle ilgili amaçları, öğrencileri sevdiğini göstermek kadar, onlara birçok yeni şeyler öğreteceğini göstermek olmalıdır. Öğrencilere öğretmenin önemli olduğu gösterilmeli, sonra öğrencilerin öğretmen memnun etmek istemeleri sağlanmalıdır. Günün son saatleri için çocukların hoşuna gidebilecek, ilk kitap, bir evcil hayvanın ziyareti, küçük bir parti, ya da yeni bir film şeklinde bir sürpriz düşünülmelidir. Ayrıca, öğrencilerin ilk günlerini anneleriyle paylaşabilmelerine zemin hazırlayacak bir şeyler götürmeleri cesaretlendirilmelidir (Özyürek,2005).

Çelenk(2005) çalışmasında,

-Çocuklarla birlikte öğretmenin de içinde bulunduğu oyunlar oynanmalıdır. Çoğu oyunlardaki roller toplumsal ilişkileri andırır. Bu bakımdan oyunun çocuğun uyum yeteneğinin geliştirilmesindeki önemi büyüktür.

-Öğretmen tarafından düzeylerine uygun öykü, masal, vb, okumalar yapmak hem çocukların okula olan bağlılıklarını, hem de okuma yazma öğrenmeye yönelik istekliliklerini artırır.

-Öğretmen, okul ve sınıf kurallarına çocukları alıştırmak için asla katı tutum sergilememeli, bazı sorunların çözümünü zamana bırakmalı, ancak asla kararlılığından da ödün vermemeli, uyumsuz davranışların sonucunda sınıfta doğan kargaşayı onlarla tartışarak çocuğun bu uyum sürecine katılmasını sağlamalıdır.

-Çocuklarla okulda yapılacak ilk günlerdeki derslerle ilgili etkinlikler yorucu olmamalı, çok kısa süren çalışmalar yapılması gerektiğini belirtmiştir.

Çocukların başarılı bir şekilde uyumlarının sağlanması bakımından okulun ilk günlerinde şunlar yapılabilir:

Akkök (1996) çalışmasında ilkököl 1.sınıfta, öğrencilerin yeni durumlara ve ortamlara alışmada neler yapabileceklerini fark etmelerini sağlamak ve uyum sürecini desteklemek amacıyla bir etkinlik uygulamasını paylaşmıştır, aşağıda gösterilmiştir.

ETKİNLİĞİN ADI : YENİ DURUMLARA ALIŞMA

SINIF DÜZEYİ : 1. Sınıf

AMAÇLAR :

1.Öğrencilerin yeni durumlara ve ortamlara alışmada neler yapabileceklerini fark etmelerini sağlamak

2. Öğrencilerin uyum sürecini desteklemek

MATERYAL : Bu etkinlikte materyal gerekmemektedir.

İŞLEM YOLU :

1. Aşağıdaki hikaye grup üyeleriyle paylaşılır:

‘Can ilkökula yeni başlamıştı. Can yeni okulunda ilk günler kimseyi tanıımıyordu ve kendini çok yalnız hissediyordu.

Can kısa zamanda okuluna alıştı ve birçok yeni arkadaş edindi. Onlarla birlikte olmaktan ve okula gelmekten kendini çok mutlu hissetmeye başladı.’

2. Daha sonra aşağıdaki sorular sorularak grup etkileşimi başlatılır:

- Can’ın kendini yalnız hissettiği ilk günler ile son durumu arasında neler olmuştur?
- Siz okula yeni başladığınızda neler hissettiniz?

- Okula alışmak için neler yaptınız?

DEĞERLENDİRME VE KAPANIŞ: Her insanın yabancı bir ortama girdiği zaman kendini yalnız ve mutsuz hissetmesinin doğal ve normal olduğu vurgulanır. İçinde bulunduğu çevreyi ve çevresindeki insanları tanımaya ve arkadaş edinmeye başladıkça kendini mutlu hissedeceği söylenir. Bunun için çevresindeki insanlarla tanışmasının, onları oyuna davet etmesinin önemli olduğu vurgulanır.

GÖZLE, DÜŞÜN, DENE: Öğrencilerden haftaya kadar çevresindeki kişilerle yeni durumlara, ortamlara alışma ile ilgili paylaşımında bulunmaları, onlara böyle bir durumla karşılaşp karşılaşmadıklarını, yeni ortama alışmak için neler yaptıklarını paylaşmaları istenir.

Çocukların okula başlamalarının ardından okula uyumlarını etkileyen en önemli faktör, öğretmen öğrenci uyumudur. Anne ve babadan sonra model olacak olan öğretmenin, yeni ortama adapte edici durumlar sağlaması oldukça önemlidir.

Çocuğun okula uyması; yeni çevresinde kendi yerini seçip alması sosyal bir olgunluğa ihtiyaçlıdır. Bu ilk ve nazik değişiklik sırasında, ana ve babanın yerini alacak olan, öğretmenin eğitsel rehberliği çok önemli, çok etkilidir. Çocuğun yeni duruma alıştırılması ve bir arkadaş grubuna yerleştirilmesi ihmale gelmez bir yardım ve sorumluluk anlayışı değerindedir (Erdener,1967).

Öğrencilerin öğrenim yaşantılarının ilk yıllarındaki olumsuz eğitsel yaşantılar, öğrencilerin kendilerine olan güvenlerinin sarsılmasına, okuldan kaçma ve okula gelmeme gibi davranışların ortaya çıkmasına, öğrenilmiş çaresizlik gibi olumsuz tutumların kazanılmasına neden olabilir. Bu sebeple öğretmenler, öğrencilerin kendilerine olan güvenlerini artırıcı yönde çaba sarf etmeli, onları sürekli olarak güdülemeli, öğrenme güçlüğü olan öğrencilerle özel olarak ilgilenmelidir.

İlkokula yeni başlayan bir çocuğun okulda yaşayacağı tüm deneyimler, ondan sonraki eğitim yaşamını belirleyici nitelikte olacağını bu nedenle çocuğun kendisine özel, saygın, başkalarından farklı ve değerli, kendine özgü yetenekleri, duyguları ve düşünceleri olan bir birey olduğu duygusunun verilmesi, daha sonraki yaşamında, bu konuyla ilgili olumlu sonuçlar yaratır (Yıldız,2006).

Aile içinde zaten var olan karşılıksız sevgi ve güveni, dış toplumda ancak kazanarak elde edebiliriz. Eğer bir öğretmen, sınıfında bunun için fazladan bir çaba harcamıyorsa, sınıf birlik ve beraberliği, ortak anlayış için ön ayak olmuyorsa, o sınıfta küçük çocuklar bu işi asla tek başlarına başaramazlar (Ataç,2003).

İlkokul birinci sınıfta öğretmen ve öğrenci uyumunun iyi olması, eğitim hayatının tamamında öğrencinin akademik başarısını etkilemektedir. İyi okuma ve güzel yazı yazma becerileri kazanma, eğitim hayatında sağlam temeller atılmasını sağlar. Sınıf öğretmeni, iyi okuma ve güzel yazı yazmanın yanında fiziksel ve duygusal gelişimi destekleyici diğer öğretim dallarını da eğitim-öğretim faaliyetlerine dahil etmelidir.

Cemaloğlu ve Yıldırım (2008) öğrencilerin birinci sınıfta kazanacakları güzel ve etkili okuma, dinleme ve izleme, anlama, sözlü ve yazılı anlatım becerileri, istendik yönde davranış değişiklikleri, gelecekteki öğrenim yaşantılarını etkiler ve başarılı olmalarını sağlar.

İlkokul birinci sınıf, öğrenim hayatına yeni başlayan çocukların ilk bilgi ve becerileri kazandığı, öğrenciliğe alıştığı bir çevre olması; ev, okul ve çevre arasında bir köprü kurması bakımından da özel bir önem taşır. Birinci sınıf öğretmenin sadece okuma ve yazma öğretimi yapmaması gerektiğini, aynı zamanda öğrencilerini eğitim-öğretim yaşantısına uyarlamaya çalışmasını, onlara istenen eğitsel davranışları kazandırmasını belirtmiştir.

İlkokula başlarken, neredeyse her öğretmenin sınıfında okula uyum güçlüğü çeken çocuklar bulunmaktadır. Öğretmen, böyle çocukları mümkün olduğunca görmezden gelmeli, onların olumlu davranışlarını pekiştirerek ortama adapte etmelidir.

Öğretmenler, öğretim etkinliklerini ve materyalleri, çocukların bireysel ihtiyaçlarına uygun, etkili ve yaratıcı olmalarını sağlayacak şekilde düzenlemelidir. Bu çocuklara karşı sempatik, koruyucu davranışlar göstermelidir. Öğretmen çocukla ilk ilişkilerinde ondan beklediği davranışları açıklamalıdır. Çocuğun uygun davranışları pekiştirilmeli, olumsuz davranışlar görmezden gelinmelidir. Öğretmenin, uyumsuz çocuklarla sağlıklı bir iletişim kurması gerekir. Bu ilişki içinde, bireysel farklılıkları bilerek öğrencinin kabul edilmesi ve empatik ilişki kurma yolları tercih edilmelidir. Öğretmen kendi davranışlarının, çocuklar için önemli bir model olduğunu unutmamalıdır. Ayrıca öğretmenin anne-baba ile sürekli iletişim halinde olması gerekir (Şişman&Turan,2007).

Çocuk kendisi, yaşadığı dünyası ve bu dünya içindeki yeri hakkında bazı düşünceler edinmiş olarak okula gelir ve okulda yeni bir dünyaya açılır. Okul çocuğun benlik tasarımını bir kez daha gözden geçirmesi için fırsat ve olanaklar sağlar. Davranışları konusunda öğretmenlerden ve arkadaşlarından uyarıcı tepkiler alır. Kişilerin oluşturduğu daha büyük bir toplum içinde kendisini değerlendirme olanağı bulur. Özellikle okulda karşılaştığı bu kişilerin tutumları çocuğun benliğine karşı olan tutumunu çok etkiler ve bu etkiler sonucu bireysel ve toplumsal kişiliğini kazanır (Özgüven,2007).

Ailenin Çocuğun Okula Uyumuna Etkisi

Aile, çocuğun kişilik gelişiminin başladığı yerdir. Çocuğun bebeklik döneminden itibaren içinde bulunduğu aile yaşantısı, onun yetişkinlik yıllarındaki kişilik özelliklerini belirler.

Çocuk, okula başlarken o zamana kadar ailesinden aldıkları ile başlar. Çocuğa karşı ilgili, sevecen, sıcak ve empatik ilişkiler geliştirmiş olan ailelerde davranışsal sorun ve uyum problemleri daha az görülür.

Okulla tanıştığı anda çocuk, okulun kendisinin geleceği için ne kadar önemli olduğu ile ilgilenmez. Başlangıç genellikle anne babaların ve çevredeki yakın kişilerin duygu ve düşüncelerinin taklit edilmesidir. Gerçek duygu ve düşünceler, çocuğun okul ile birebir ilişkiye girdiği zaman ortaya çıkar (Demircioğlu,2008).

İyi bir ana baba ilişki ortamı içinde yetişen çocuk, temel güven duygusunu kazandığı için, okulun kendisine getirdiği yeni öğrenme aşamalarını korkmadan karşılayabilir ve başarılı olur (Varol,2002).

Anne ve babanın çocuğa karşı sergiledikleri tavır ve davranışlar, çocuğun sosyal gelişimini etkileyecektir. Çocuk ailesinden gördüğü bu tavırları okul ortamında akranlarına yansıtacak, bunun sonucu olarak da öğrenci, ya uyumlu davranışlar sergileyecek ya da uyumsuz davranışlarda bulunacaktır.

Çocuğun okul ortamına hazır gelmesi, onun uyumunu kolaylaştırmaktadır. Aile, çocuğunu hazırlamalı, okul ile ilgili bilgi vermeli, okulu gezdirmeli, yanında olmadıkları sürede mutlu ve rahat olacağı güvenini vermelidir.

Okula başlayan bir çocuğun okuldan sıkılması, okul sevmesi, öğretmenlerinin davranışlarına gösterdiği tepki biçimi vb durumlar büyük ölçüde onun aile durumuyla, ailedeki tutum ve yöneltilerin niteliğiyle yakından ilgilidir (Elkin,1995).

Evde ailesi tarafından iyi hazırlanmış bir çocuğun okula uyumu kolay olmaktadır. Okula atılan sağlam adımlar çocuğun ileriki hayatındaki eğitimini olumlu yönde etkiler.

Okul bütünü sadece bir parçasıdır. Çocuğumuzun zihinsel gelişiminin bütünlük içinde gerçekleşmesi için ailenin(velinin, ebeveynin, anne-babanın) okul ile işbirliği içinde, birlikte en uygun gelişim ortamını sağlamanın çabası içinde olmaları gerekir (Açıkalin,2009).

Çocukların okula ısınmalarını sağlamaya yardımcı olmada, hem anne-baba ve hem de öğretmenler sorumludurlar; fakat onların çabalarının başarıya ulaşması, geniş ölçüde küçüklerin okul öncesi devrede, evde edindikleri tecrübelerle dayanacaktır. Kendi dünyasını serbestlik ve güven içerisinde keşfetmesine ve büyüdükçe çalışma alanını genişletmesine imkan verilen çocuk, genel olarak evden okula olan mutlu ayarlamayı yapmada pek az güçlük çeker. Kendi başına hareket etmeye kalkıştığında ona cesaret vermek, onu günün önemli bir kısmını annesinden ve evinden uzakta geçirmeye hazırlayacaktır. Çocuk ailede iyi bir disiplin almışsa okul ortamında da bunun faydasını görür. Aile çocuğuna öncelikle konuşma dilini iyi öğretmelidir. Ana dilini iyi öğrenmiş bir çocuğun okul yaşamındaki başarısına etkisi oldukça büyüktür (Goodykoontz,1964).

Aile ortamında yetişkinleri model alan çocuk, okul ortamında da bunu yansıtır. Örneğin dili iyi kullanabilen ailelerin çocuklarının dil gelişiminin de iyi olacağı sonucuna varabiliriz. Evinde kitap okunan, bulmaca çözülen, müzik dinlenen çocuklar, okul ortamına geldiklerinde eğitim faaliyetlerine karşı daha istekli olurlar.

Çocuk, okula yönelik ilk izlenimlerini öncelikle aile ortamında kazanır. Eğer evde okumaya değer verilen, öğrenmenin ve bilgi paylaşımının önemli olduğu bir ortam varsa yetişkinler kendileri okumaktan zevk alıyor ve bunu çocukları ile paylaşıyorlarsa çocuğun da merak etmesi, yeni şeyler öğrenmek istemesi daha kolay olabilir. Bir çocuk ilkokula başlamadan önce ne kadar çok oyun oynama fırsatına sahipse, olumlu insan ilişkilerinin temel oluşturduğu bir aile ortamında yetişiyorsa ,dili dinleme ve kullanma fırsatına sahipse, kitapları ellemek, resimlerine bakmak, yetişkinlerin anlattığı ve okuduğu masal ve

öyküleri dinleme fırsatına sahip olmuşsa bunlar onun okula ve okumaya hazır olmasına destek olur (Oktay,2012).

Aile, çocuğu okula başlamadan önce onu okula hazırlamalı, okul ortamını anlatmalıdır.

Çocuk için yepyeni bir çevre olan okulda uyulması gereken kurallar, yeni arkadaşlar, öğretmenler ve yerine getirilmesi gereken önemli görevler onu bekler. Çocuğun yaşayacağı güçlükleri en aza indirmek ve bu sürece daha kolay adapte olmasını sağlamak için, uzmanlar şunları öneriyor:

-Çocuğunuza okul açılmadan önce okulu ve öğretmeni tanıtmalısınız. Ona karşı açık olun, okul ve öğretmeniyle ilgili doğru olmayan abartılı şeyler anlatmayın.

-Çocuğunuzun hatalı davranışlarında okul ve öğretmeni caydırıcı bir unsur, bir korkutma aracı olarak kullanmayın.

-Okul alışverişine çocuğunuzla birlikte çıkın ve satın aldığınız araç gereçle ilgili mülkiyet duygusu geliştirmesine yardım etmek için bunları uzun süre kullanacağını, ona ait olan araç gereçler olduğunu anlatın.

-Okulun ilk günü çocuğunuz okula siz götürün ve kendini güvende hissetmesi için bir süre okulda kalın.

-Okula başlamak çocuğunuzun ve sizin yaşamınızda yeni bir düzen demektir. Sabahları okula gitmeden önce birlikte kahvaltı etmeye, onu okula uğurlamaya dikkat edin. Son dakika uyarılarından kaçının. Bu sadece çocuğunuzun huzursuzluğuna neden olur.

-Okula başlayan yeni düzende çocuğunuz başlangıçta biraz zorlanabilir. Televizyon seyretmek, arkadaşlarıyla oynamak isteyebilir, ödevlerini yapmayı ihmal edebilir. Zamanını düzenlemesi için ona yardım edin, gerekirse birlikte çizelge hazırlayın.

-Düzenli uyumasını sağlayın, ödevlerini yetiştiremediği için ya da bir program izlemek istediği için uykusundan fedakarlık etmesine izin vermeyin.

-Okulla ve öğretmeniyle yapıcı bir diyalog içinde olun, öğretmeniyle ilgili bir otorite karmaşası yaratmamak için çocuğunuzun yanında öğretmeni eleştirmeyin. Çocuğunuzun kendi başına halletmesi gereken meselelere karışmayın, bırakın sorunu halledebildiğini görsün.

-Çocuğunuzun tüm yaşamının okul olmasına izin vermeyin. Arkadaşlarıyla birlikte olması için fırsatlar yaratın ve bir uğraş edinmesi için onu teşvik edin (Özkan,2002).

Okul çocuğa, planlı ve programlı yaşamayı öğretir. Anne ve babalar çocuklarına bu süreçte sürekli olarak destek olmalıdırlar.

İlk defa ailesinden ayrılan çocuk, her anlamda daha çok ilgiye, şefkate ihtiyaç duyar. Bu süreçte ailenin destek olması gerekmektedir.

Her anne ve baba için çocuğunun okula başlaması heyecan verici bir olaydır. Okulların açıldığı ilk gün herhangi bir okula gitseniz, bahçe kapısından içeri girmemek için direnen, bahçede annesini yanına oturtmuş, onun elini tutan çocuklara rastlarsınız. Bütün bunlar okulların açıldığı ilk günlerde gerek aile, gerek öğretmen tarafından pek yadırganmaz. Fakat bir süre sonra bu istek giderek ortadan kalkar. Çocuk okula uyum sağlar. Çocuk ailesinden ayrılma sürecini yaşayamaz ise okul fobisi gelişmiştir ve ayrılamama sorunu söz konusu olur. Geniş bir tanımlamayla okul fobisi, çocuğun evden ve sevdiklerinden ayrılamamasıdır (Öztürk,2006).

Ailesinden ilk kez kopup yeni ve farklı bir çevre olan ilköğretim okuluna gelen çocuğun psikolojik dengesini sağlayabilmesi ve bunu koruyabilmesi için okulda çocuğun gereksinimlerinin karşılanması gerekir (Özgüven,2007).

Aile içinde anne, babaya düşkün olan çocukların okula uyumlarında büyük sıkıntılar yaşanmaktadır. Anne ve babasından ayrılmak istemeyen çocuk, ev ortamından koparıldığını düşünüp okula gitmek istemeyecektir. Aile bu durumu engellemek için çocuğu yetiştirirken, toplumla içi içe ortamlarda bulundurmaya gayret etmelidir.

Okul çağında ailenin çocuk üzerindeki etkisi, üstünlüğünü korumakla beraber çocuk okuldan aldığı birçok sosyal vasıflarla şartlanacaktır. Söz gelişi: Daha ilk günlerden başlayarak derslerini çok ciddiye alan çocuk, yetersizliğini sezmeye başlayacak; sorumluluk korkusuyla şaşırarak, ağlayacaktır. Ama başarıya kıvancını tattıkça, yardımlaşmayı başardıkça kendisine güveni ve bağımsızlığı artacaktır.

Aşağıda Amerika’da, bir öğretmene, çocuğunun okul hakkındaki ilk izlenimlerini anlatan bir annenin mektubuna yer verilmiştir:

“ Kızım dün ilk defa olarak okula gitti. Tabiatıyla okulun bu ilk gününü büyük bir kaygı ile karşıladım. Acaba hayal kırıklığına mı uğrayacak? Okulu sevecek mi? Okula karşı

isyan mı edecek? Bunlar ve benzer birçok soru beni epeyce üzdü. Fakat kızımı geçen akşam bir duysaydınız! Şüphesiz ki bu sizin övünç duyacağınız bir şey olurdu. Diğer birçok çocuk gibi saat 12:30 dan 15:00 e kadar sizin yönetiminiz altındaydı. O zaman içinde öğrendiği bütün şeyleri saydı. Bunlar okul hakkında öğrendiklerinden bana ve babasına anlattıklarıdır. İşte bunlardan bazıları:

1-Öğretmen sınıfın dışında yeşil renkli bir düdük taşır; bu düdük çalınca bütün çocuklar öğretmenin yanında toplanmalıdır.

2-Sınıfın dikkatini çekmek için öğretmen piyanoda bir notaya basar.

3-Hikaye anlatmak için salıncaklı bir sandalye vardır; çünkü hikaye Bobi adlı bir köpek hakkında idi.

4- Okulda bir lavabo vardır.(Çocuğun kullandığı yeni kelimeye dikkat çekmek isterim. O eskiden buna hep banyo derdi.) Sol taraftaki tuvalet bozulduğu için, sağ taraftakini kullanmamız gerekmektedir. İşimizi bitirdikten sonra elimizi yıkar ve çok pahalı olduğu için tutumsuzluk etmemeye dikkat ettiğimiz yumuşak kağıtlarla elimizi kurularız.(Bilseniz , bu alışkanlığı kazandırmak için ben ne kadar boşuna zaman harcadım ve uğraşım.)

5-Üzerine resim yapmak ve boyamak için büyük kağıtlar vardır. Bunlar da pahalı olduğu için her iki yüzlerini kullanıyoruz.

6-Ancak dışarıda koşarız, sınıfın içinde koşmayız.

7-Hasta olmadıkça her gün okula gideriz.

8-Okul çok hoş bir yer. Öğretmen bana bir şey öğretmedi; fakat epeyce oyun oynamamıza izin verdi. Acaba bana niçin okuma yazma öğretmedi?(Şimdiki halde en çok arzu ettiği şey!)

9-Bir tane dışarda bir tane içerde olmak üzere iki tane kayacak var.(Bunlardan dışarda olanına ilk defa olarak hiç kimsenin yardımı olmaksızın kendi başına binmiş. O her zaman kayaktan korkardı; fakat bu defa ana-babasının koruma ve kontrolü olmadan kendi başına denemek fırsatı verilince korkusunu yenmiş ve bu işi kendi başına başarmaktan büyük gurur duymuştur.)

Buna benzer sadece söylemeye değer olan birçok şeyler arasında şunlar vardır: Mavi renkli hoş bir vazo, çocukların sandalye yerine üzerine oturdukları sırayı örten halılar, ağlayan üç çocuk. (Kızım bunlar için ‘Onlar hala bebek, değil mi?’ diyor). Bana kalırsa bütün bunlar okulda geçen ilk günün ne kadar parlak olduğunu anlatır. Kızım okula gitmekten çok zevk

duymuş, eğlenmiş ve farkında olmadan birçok şeyler öğrenmiştir; bütün bunlar bu kadar kısa zaman içerisinde olmuştur. Bu önemli işinizde, size, elimden geldiği kadar yardımcı olmaktan zevk duyarım.’’ (Erdener,1967).

İlgili Araştırmalar

Erkan ve Kırca (2010) “Okul Öncesi Eğitimin İlköğretim Birinci Sınıf Öğrencilerinin Okula Hazır Bulunuşluklarına Etkisinin İncelenmesi” konulu çalışmalarında, okul öncesi eğitim alan çocukların okula hazır bulunuşluk düzeylerinin, okul öncesi eğitim almayan çocuklara göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Okul öncesi eğitim alan ve almayan çocukların cinsiyete göre okula hazır bulunuşluk düzeyleri arasında ise istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. Anne ve babası lise ve yüksek öğrenimli olan çocukların okula hazır bulunuşluk düzeyleri, anne ve babası okur-yazar olmayan, okur-yazar ve ilköğretim mezunu olanlara göre daha yüksek bulunmuştur.

Yapıcı ve Ulu (2010) yılında hazırlamış oldukları “İlköğretim 1. Sınıf Öğretmenlerinin Okul Öncesi Öğretmenlerinden Beklentileri” konulu çalışmalarında, Okul öncesi öğretmenleri ile 1. sınıf öğretmenleri arasındaki en önemli sorunun okuma-yazma konusunda olduğu görülmektedir. Bu sorunun aşılabilmesi için beklentilerin somut olarak belirlenmesi amacıyla, daha büyük örneklerle araştırmaların yapılması önerilmektedir.

Karabuğa (2011) “İlköğretim 1. Sınıfa Başlama Yaşının İlköğretim Okul Yönetici ve Öğretmenlerinin Görüşlerine Göre İncelenmesi (Erzurum İli Örneği)” başlıklı yüksek lisans tezinde, velilerin okul öncesi eğitimin yararlığı hakkında bilgilendirilmeleri ve çocuklarını okul öncesi eğitime göndermeleri için teşvik edilmesi gerektiği belirtilmiştir. Bununla birlikte, İlköğretime alınacak öğrencinin sosyal hayatının okul öncesi eğitimle beraber incelenmesini, 1. sınıfta okutulacak öğretmene öğrencinin durumu hakkında bilgi verilmesini ayrıca ilköğretime başlayacak öğrencinin hazır olup olmadığının aile ile birlikte belirlenmesini ve öğrencilerin tüm bilgilerinin bulunduğu e okul uygulamasının etkinliğinin artırılıp daha kullanışlı hale getirilmesini önermiştir.

Başar (2013) “60-66 Ay Aralığında İlkokula Başlayan Öğrencilerin Kişisel Öz Bakım ve İlk Okuma-Yazma Becerilerinin Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi” konulu çalışmasında, öğretmenler, 60-66 ay aralığında ilkokula başlayan öğrenciler için ilk okuma ve yazma sürecinin uzun tutulması ve Milli Eğitim Bakanlığının belirlediği sürece

uyulması gerektiğini önermişlerdir. Ayrıca sınıf öğretmenleri, 60-66 ay aralığında bulunan öğrencilerin bu öğrencilerden oluşan sınıflarda öğrenim görmelerini önermişlerdir.

İnam (2013) “İlkokul 1.Sınıf Uyum Programının Değerlendirilmesi” başlıklı yüksek lisans tezinde MEB tarafından hazırlanan uyum ve hazırlık çalışmaları materyallerinin program geliştirme ilkelerine uyularak oluşturulmadığını, hedef, içerik, eğitim durumları ve değerlendirme boyutlarının belirlenmediğini, yalnızca ders saatlerini sınırlayan etkinliklerin yazıldığını belirtmiştir. Programda önerilen etkinliklerin büyük bölümü okul öncesi deneyimini yaşayan 72 aydan büyük öğrencilerin bilişsel gelişim düzeyi için uygun görülerek, programda öğrencilerin duygularını, yeteneklerini, tutumlarını dikkate alarak hazırlanan ve öğrencinin kişiliğine katkı sağlayacak nitelikte etkinliklere yer verilmediği sonucuna ulaşmıştır. Tezin sonucunda, beş ve yedi yaşındaki öğrencilerin, aynı sınıf ortamına alınmaması gerektiği, 72 aylık çocuklar için hazırlanan 1. sınıf öğretim programını 60 aylık çocuklara uygulayarak okuma-yazma öğretmeye çalışmak yerine okul öncesi eğitimi yaygınlaştırmayı hedeflemenin gerektiği belirtilmiştir. Bununla birlikte, öğretmenlere beş, altı ve yedi yaş öğrencilerinin gelişim özellikleri konusunda eğitimler verilmesi gerektiği, 60 aylık çocukları birinci sınıfa başlatmak yerine, yararları bilimsel araştırmalarla defalarca kanıtlanan okul öncesi eğitiminin yaygınlaştırılması ve velilerin okul öncesi eğitim konusunda bilinçlendirilmeleri önerilmiştir.

Arı (2014) “ İlkokul Birinci Sınıfa Başlama Yaşına İlişkin Öğretmen Görüşleri” başlıklı çalışma sonucunda, okula erken başlama uygulamasından vazgeçilmesi ve okula başlamada daha önceki 72 ay uygulamasına dönülmesi gerektiği kanaatine varılmıştır.

Ayten (2014) “Zorunlu-kademeli Eğitim Sisteminde 1. Sınıf Öğrencilerinin Sahip Olmaları Gereken Yeterliliklerin Sınıf Öğretmenleri ve Velilerin Görüşleri Çerçevesinde Değerlendirilmesi” başlıklı yüksek lisans tezinde, ülkemizin şartları doğrultusunda okula hazır bulunuşluk kriterlerinin belirlenmesi gerektiğini vurgulamıştır. Ayrıca, başta sınıf öğretmenlerine olmak üzere, öğretmenlere okul olgunluğu ve ilkokula başlangıç ile ilgili hizmet içi eğitim ve kurslar verilmeli ve bu döneminin önemi hakkında bilinçlendirilmeliler demiştir. İlkokula başlayacak öğrencinin hazır olup olmadığının aile ile birlikte belirlenmesi ve okuldaki fiziki ortamların çocukların gelişimsel özelliklerine, derslerin mahiyetine uygun şekilde ve kademeler göz önüne alınarak tasarlanması gerektiği önerilerinde bulunmuştur.

Durna (2014) “2012-2013 Eğitim-öğretim Yılında 60-66 Ay Arasında ve 66. Ay Üzerinde Okula Kayıt Yaptıran 1.Sınıf Öğrencilerinin İlk okuma Yazma Dersi Öğretim Programı Kazanımları ile Okul Yaşantıları Sürecinin Performans Yönünden Öğretmen Görüşlerine Dayalı Olarak Karşılaştırılması” başlıklı yüksek lisans tezinde, öğretmen görüşlerine göre önemli olanın, farklı ülkelerde okula başlama yaşının kıstas olarak alınması ve çocukların psikolojik ve fiziksel gelişimlerinin göz önünde bulundurulması olduğunu belirtmiştir. Ayrıca okula başlama yaşından ziyade ilk okuma yazma öğretimine başlamada kritik dönem göz önüne alınmalı ve eğitim çalışanlarından, akademisyenlerden ve özellikler sınıf öğretmenlerinden görüşler alınması yoluyla okula başlama yaşına değil ilk okuma yazma öğretimine başlama yaşına kesin bir sınır getirilmelidir demiştir. Burada kesin bir sınırdan anlaşılması gereken, her çocuğun tüm bilişsel ve fiziksel gelişiminin farklı olacağı düşünülerek bu başlama sınırının çocukların arasında öğrenme alanları bakımından uçurumlar oluşturacağıdır. Bu yüzden ay veya yaş aralığı ile değil homojen sınıflar sağlanmak suretiyle ancak herkesin istenilen hedef kazanımlara erişebileceği 66 ay üzerinde olan örneğin 69-72 ay gibi bir ay aralığı belirlemek sonucuna ulaşılmıştır.

Gözütok, Akçatepe, Ulubey, Koçer ve Rüzgar (2014) “4+4+4 Yapılanması Kapsamında Hazırlanan Uyum ve Hazırlık Çalışmaları Kitaplarının Değerlendirilmesi” konulu çalışmalarında, etkinliklerin ve görsellerin büyük bir çoğunluğunun 60-66 aylık çocukların bilişsel, duyuşsal ve psikomotor gelişim düzeylerine uygun olmadığı, etkinliklerin bir kısmının sınıf içerisinde gerçekleştirilmesinin zor olduğu, etkinlik yönergelerinde dil ve anlatım hatalarının bulunduğu ve etkinlik yönergeleriyle görseller arasında uyumsuzlukların olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Kerimoğlu (2014) “Farklı Yaştaki Çocukların Oluşturduğu İlkokul 1.Sınıflara İlişkin Öğretmen Değerlendirmesi” başlıklı yüksek lisans tezinde, uyum süreci etkinliklerinin, farklı yaştaki öğrencilerin bulunduğu sınıflarda verimli olarak uygulanmadığını belirtmiştir. Şöyle ki; 5 yaşındaki öğrencilerin etkinliklerde zorlanmaları ve desteğe ihtiyaç duymaları, 6 yaşındaki öğrencilerin ise etkinlikleri kısa sürede tamamlamaları veya sıkılmaları nedeniyle sınıflarda karmaşa ortamlarının oluştuğu belirtilmiştir. Öğretmenlerin sınıf yönetiminde zorlandıklarını belirten Kerimoğlu, her iki yaş grubunun da ayrı olarak değerlendirilmelerinin ve bu doğrultuda gerekli yönlendirilmelerin yapılarak ilkökul 1. Sınıfa başlamaları gerektiğini belirtmiştir.

Şimşek (2014) “İlkokul 1. Sınıf 60-72-84 Aylık Karma Yaş Grubu Çocukların Öğrenim Gördüğü Sınıflarda Görev Yapan Sınıf Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Görüşleri” başlıklı yüksek lisans tezinde, ilkokul 1. sınıf 60-72-84 aylık karma yaş grubu çocukların öğrenim gördüğü sınıflarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin, karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşlerini belirlemeye çalışmış, araştırması sonucunda, bakanlığın okula başlama yaşını daha ileri bir yaşa çekmesi gerektiği, okul öncesi eğitimin zorunlu hale getirilmesi, üniversitelerin eğitim fakültelerinde 60-72 ay dönem çocuğunun eğitiminin de yer alması gerektiği ve ilkokul 1. Sınıf programı düzenlenerek ders saatlerinin azaltılması önerilerinde bulunmuştur.

Uzun ve Alat (2014) yılında hazırladıkları “İlkokul Birinci Sınıf Öğretmenlerinin 4+4+4 Eğitim Sistemi ve Bu Sistem Sonrasında İlkokula Başlayan Öğrencilerin Hazır bulunuşlukları Hakkındaki Görüşleri” konulu çalışmalarında, öğretmenlerin eğitim sistemini farklı şekillerde değerlendirdikleri, bazılarının bu eğitim sistemine gerekli altyapı hazırlanmadan geçildiğini ve altyapı eksikliği olduğunu düşündükleri saptanmıştır. Çalışma sonucunda, okul öncesi eğitimin zorunlu hale getirilmesi önerilmektedir.

Yılmaz, Taşcı, Fidan ve Nurlu (2014) yılında hazırlamış oldukları “4+4+4 Sistem Değişikliğinin İlk Yılında İlkokul Birinci Sınıflardaki Durum: Sorunlar ve İhtiyaçlar (Erzincan Örneği) konulu çalışmalarında, sınıf öğretmenlerinin öğretim sürecini gerçekleştirmede sorunlar yaşamakta olduğu ve bununla uyumlu olarak alternatif öğretim yöntemleri ve yaş grubuna uygun materyal tasarlama ve oyunla öğretim konularında hizmet içi eğitime ihtiyaç duydukları vurgulanmıştır. Öğretmenlerin, bu yaş grubu öğrencilerini eğitim öğretim ortam ve etkinliklerine aktif olarak katmakta zorlandıkları, öğrencilerin okul kültürü, sınıf kuralları, bilişsel algılama, öz bakım becerileri gibi okul olgunluğu bakımından formal eğitime tam olarak hazır olmadığı belirtilmiştir. Araştırmada, sınıf öğretmenleri için etkili hizmet içi eğitim seminerlerinin düzenlenmesi, bu konuda farklı problemlerin ortaya çıkarılabilmesi için geniş örneklemeli tarama araştırmalarının yapılması, bu yaş grubu ile öğretim süreci için model önerilerinde bulunulabilecek faaliyet ve araştırmalar yapılması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Yoleri ve Tanış (2014), yılında hazırlamış oldukları “İlkokul Birinci Sınıf Öğrencilerinin Okula Uyum Düzeylerini Etkileyen Değişkenlerin İncelenmesi” konulu çalışmalarında, başarılı bir okula uyum süreci için öğretmenlerin rolünün önemli olduğu ve öğretmenlerin çocukların uyumunu kolaylaştırmak için özel çalışmalar gerçekleştirmeleri gerektiği

belirtilmiştir. Bununla birlikte, öğretmenlerin, aile ile doğru iletişim kurup onları bilgilendirmeli ve okulu fiziksel olarak çocuğa tanıtmada rehber olmalıdırlar. Bu çalışmalar kapsamında sınıf öğretmenlerine 5-6 yaş çocukları ile çalışabilmeleri için mesleki kurslar/hizmet içi eğitimler düzenlenmesi önerilmiştir.

BÖLÜM 3

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evreni ve örnekleme, veri toplama araçları ile toplanan verilerin değerlendirilmesinde kullanılan istatistiksel yöntemler üzerinde durulmuştur.

Araştırmanın Modeli

Bu çalışma, tarama modelinde, betimsel bir araştırmadır. Bu yolla var olan durum betimlenmeye, olduğu gibi tanımlamaya ve belirlenen değişkenlerin söz konusu durum ile ne düzeyde ilişkili olduğu incelenmeye çalışılmıştır. İlkokul birinci sınıfa devam eden öğrencilerin okula uyum problemlerinin belirlendiği bu araştırmada, hazırlanmış olan Likert tipi anketler yardımıyla katılımcıların görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır. Bu bağlamda bu araştırma, sınıf öğretmenlerinin İlkokul 1. sınıfa devam eden öğrencilerin okula uyumlarına ilişkin görüşlerini olduğu gibi ortaya koymayı amaçladığı için betimsel, niteliktedir.

Çalışma Evreni

Çalışmanın amacına uygun olarak Ankara ili Çubuk ilçesinde hizmet veren 8 ilkokulu çalışmanın evrenini oluşturmaktadır. Bu evrenden 6 ilkokulda çalışma yapılması mümkün olmuş ve toplam 127 öğretmenden 110' una ulaşılarak veri toplanmış ancak kimi eksiklikler nedeniyle değerlendirilmeye alınan soru formu sayısı 105 olmuştur.

Veri Toplama Aracı

Araştırmanın amacını gerçekleştirmek üzere veri toplama aracı olarak Bilgi Toplama Formu ve İlkokul 1. Sınıfa Devam Eden Öğrencilerin Okula Uyumlarına İlişkin Sınıf Öğretmeni Görüşlerini almaya yönelik anket kullanılmıştır.

Bilgi Toplama Formu

Araştırmacı tarafından hazırlanan bilgi toplama formunda araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinden oluşan çalışma grubuna sosyo-demografik özelliklerini belirlemeye yönelik sorular sorulmuştur. Sınıf öğretmenlerine; Cinsiyet, Eğitim Durumu, Mezun Olunan Okul ve Mesleki Kıdemini; içeren sorular sorulmuştur (EK-1).

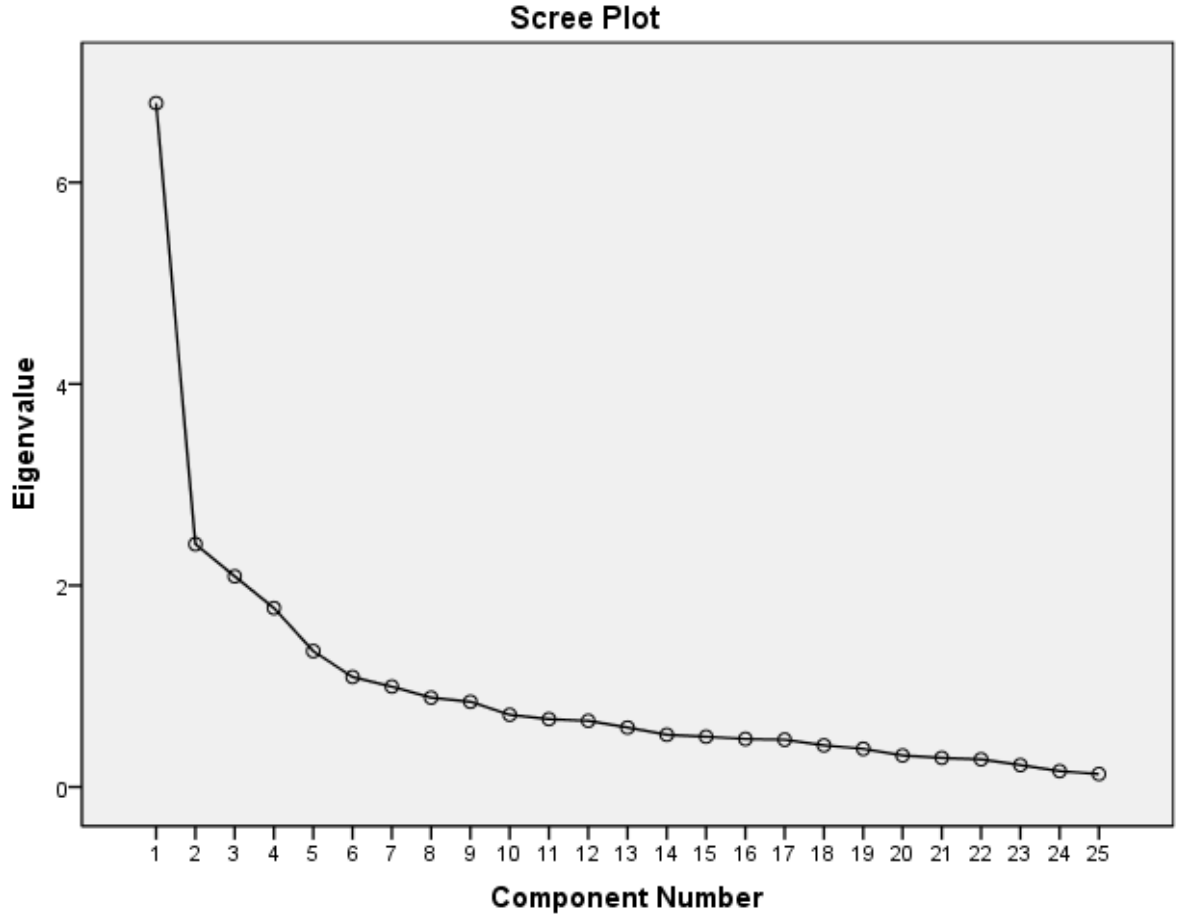
Ölçme Aracının Geliştirilmesi

Araştırmada veri toplama aracı olarak Likert tipi anket kullanılmıştır. Sınıf öğretmenlerinin, İlkokul 1. sınıfa devam eden öğrencilerin okula uyumlarına ilişkin görüşlerini almak amacıyla bir ölçek geliştirilmiştir. Ölçek geliştirme çalışmaları şu aşamalardan oluşmuştur. Öncelikle Ankara Çubuk ilçesindeki 1. sınıf okutan öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda 36 anket sorusundan oluşan bir madde havuzu oluşturulmuştur. Madde havuzunda toplanan 36 anket sorusu Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümündeki öğretim üyelerinin görüş ve değerlendirmelerine sunulmuştur. Anket, uzmanlar tarafından incelenip değerlendirildikten sonra, gelen öneriler doğrultusunda bazı maddeler yeniden ele alınarak düzenlenmiş ve anketin ilk deneme formu haline son şekli verilmiştir. Bunun sonucunda 36 maddeden oluşan bir ölçek ortaya çıkmıştır. Beşli Likert tipinde olan anket, geçerlik ve güvenirlik analizleri için 100 kişilik bir pilot gruba uygulanmıştır. Seçeneklerin '*Tamamen Katılıyorum*', '*Katılıyorum*', '*Kısmen Katılıyorum*', '*Katılmıyorum*' ve '*Hiç Katılmıyorum*' biçiminde sıralandığı ölçeğe, Sınıf öğretmenlerinin, İlkokul 1. sınıfa devam eden öğrencilerin okula uyumlarına ilişkin görüşlerini kendi duygu ve düşüncelerini en iyi yansıttığını düşündükleri seçeneği işaretlemeleri istenmiştir. Faktör analizi işlemleri için yapılan bu uygulamada öğrencilerden elde edilen veriler bilgisayar paket program SPSS 19.0 for Windows istatistiksel çözümlene programı kullanılarak analiz edilmiştir. Ölçeğe faktör analizi yapılması için öncelikle KMO testi yapılmıştır.

Tablo 1. Analiz sonuçları

KMO and Bartlett's Test	
Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.	,756
Bartlett's Test of Sphericity	Ki kare
	1072,518
	SD
	300
	P
	,000

Ölçeğine ilişkin ilk analiz sonuçlarına göre KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy) değeri .587, Bartlett Testi 655,602 olarak bulunmuştur. İşler durumda bulunan 25 madde için tekrar faktör analizi işlemleri yapılmıştır. İkinci analiz sonucunda KMO 0.756, Bartlett test ise 1072,518 şeklinde bulunmuştur. Buna göre Bartlett testinin sonucu 0.05 düzeyinde anlamlı bulunmuştur.

Ölçeğin faktör yapısını belirleyebilmek amacıyla screeplot grafiği incelendiğinde, ölçeğin iki boyutlu bir yapı oluşturduğu görülmektedir. Fakat ölçeğin yapı geçerliğini değerlendirmek üzere açımlayıcı (exploratory) faktör analizi yapılmıştır. Ölçeğin yapı geçerliğini belirlemek için Kaiser normalleştirilmesine göre özdeğeri (eigenvalue) 1.00'in üzerinde olan faktörler ölçüt alınmıştır. Analizler sonucunda toplam varyansın %62.016'sını açıklayan 6 faktör elde edilmiştir.

Ortaya çıkan altı faktörün, faktör yükleri .454 ile .877 arasında değişmektedir.

Rotated Component Matrixa						
	Component					
	Faktör 1	Faktör2	Faktör3	Faktör4	Faktör5	Faktör6
Okulun İlk Günlerinde Öğrenci Velilerinde Zaman Zaman Derslere Katılması Öğrencinin Okula Uyumunu Etkiler	,591					
Okuldaki Tam Gün veya Yarım Gün Uygulaması	,628					
Öğrencinin Anne Babasının Medeni Hali Uyumunu Etkiler	,565					
Öğrencinin Oturduğu Yerleşim Birimi Uyumunu Etkiler	,539					
Öğrencinin Cinsiyeti Okula Olan Uyumunda Etkilidir	,747					
Öğrencinin Beslenme Alışkanlığı Okula Uyumunu Etkiler	,691					
Öğrencinin Fiziksel Özellikleri Okula Uyumunu Etkiler	,725					
Öğrencinin Sınıf İçindeki Oturma Düzeni Öğrencinin Okula Uyumunu Etkiler		,485				
Sınıfın Okul İçindeki Konumu Öğrencinin Okula Uyumunda Etkilidir		,664				
Okulun Ulaşım Olanakları Öğrencinin Uyumunda Etkilidir		,837				
Okulun Isıtma Sistemi Öğrencinin Okula Uyumunda Etkilidir		,725				
Okulun Tuvaletleri Öğrencinin Okula Uyumunda Etkilidir		,728				
Sınıf Öğretmeninin Alan Bilgisi Öğrencinin Okula Uyumunu Etkiler			,749			
Öğretim Ortamının Fiziksel Özellikleri Öğrencinin Okula Uyumunu Etkiler			,769			
Okul Öncesi Eğitim Almış Olmak Öğrencinin Okula Uyumunda Etkilidir			,659			
Öğrencilere Verilen Oryantasyon Eğitimi Öğrencilerin Okula Uyum			,529			
Sınıf Öğretmeninin Dersi Materyal Kullanarak İşlemesi				,746		
Sınıf Öğretmeninin Sınıf İçinde Yaptığı Görsel Etkinlikler				,798		
Öğretmen Veli İşbirliği Öğrencinin Okula Uyumunu Etkiler				,703		
Öğrencinin Anne Babasının Çalışıyor Olması Öğrencinin Okula Uyumunu					,706	
Öğrencinin Ailesinin Gelir Durumu Okula Uyumunu Etkiler					,877	
Öğrencinin Ailesinin İçindeki Fert Sayısı Uyumunu Etkiler					,474	
Sınıf Öğretmeninin Öğrencileri İle İletişimi Uyumunu Etkiler						,672
Sınıf İçindeki Akran İlişkileri Okula Uyumunda Etkilidir						,626

Component	Total Variance Explained								
	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings			Rotation Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	6,787	27,150	27,150	6,787	27,150	27,150	3,909	15,634	15,634
2	2,410	9,639	36,789	2,410	9,639	36,789	3,058	12,230	27,865
3	2,091	8,364	45,153	2,091	8,364	45,153	2,472	9,890	37,755
4	1,776	7,102	52,255	1,776	7,102	52,255	2,228	8,912	46,667
5	1,349	5,394	57,650	1,349	5,394	57,650	2,108	8,434	55,101
6	1,092	4,366	62,016	1,092	4,366	62,016	1,729	6,915	62,016
7	,996	3,983	65,999						
8	,886	3,545	69,544						
9	,846	3,384	72,928						
10	,716	2,865	75,793						
11	,673	2,691	78,484						
12	,656	2,625	81,109						
13	,589	2,357	83,466						
14	,518	2,072	85,539						
15	,499	1,995	87,534						
16	,476	1,904	89,438						
17	,469	1,875	91,313						
18	,414	1,654	92,967						
19	,379	1,515	94,482						
20	,313	1,250	95,732						
21	,289	1,156	96,888						
22	,274	1,098	97,986						
23	,217	,870	98,856						
24	,158	,630	99,486						
25	,128	,514	100,000						

Yapılan Varimax dik döndürme yöntemiyle ölçeğin 25 maddeden oluştuğu görülmüştür. Birinci faktörün toplam varyansın % 15.634'ünü açıkladığı, ikinci faktörün toplam varyansın % 12.23'ünü açıkladığı, üçüncü faktörün toplam varyansın % 9.89'unu açıkladığı, dördüncü faktörün toplam varyansın % 8.912'sini açıkladığı, beşinci faktörün toplam varyansın % 8.434'ünü açıkladığı ve altıncı faktörün toplam varyansın % 6.915'ini açıkladığı görülmektedir. Bu altı faktörün toplam varyansın % 62.016'sını açıklamaktadır.

Items and Factors	X	S.S.	communality	Component Loadings	Varimax Factor Loadings	Item-Total Correlation	tvalue
Sınıf Öğretmeninin Öğrencileri İle İletişimi Okula Uyumunu Etkiler	4,77	,444	,582			,245	
Sınıf Öğretmeninin Alan Bilgisi Öğrencinin Okula Uyumunu Etkiler	4,19	1,020	,631			,419	
Öğretim Ortamının Fiziksel Özellikleri Öğrencinin Okula Uyumunu Etkiler	4,29	,885	,737			,451	
Öğrencinin Sınıf İçindeki Oturma Düzeni Öğrencinin Okula Uyumunu Etkiler	3,86	,903	,628			,596	
Sınıfın Oku İçindeki Konumu Öğrencinin Okula Uyumunda Etkilidir	3,21	1,214	,676			,604	
Okulun Ulaşım Olanakları Öğrencinin Uyumunda Etkilidir	3,85	,896	,724			,369	
Okulun Isıtma Sistemi Öğrencinin Okula Uyumunda Etkilidir	3,92	,906	,579			,309	
Okulun Tuvaletleri Öğrencinin Okula Uyumunda Etkilidir	4,04	,820	,659			,503	
Okuldaki Tam Gün veya Yarım Gün Uygulaması Uyumunu Etkiler	3,99	,956	,497			,483	
Sınıf İçindeki Akran İlişkileri Okula Uyumunda Etkilidir	4,48	,666	,584			,415	
Öğrencinin Dersle Aktif Olarak Katılması Okula Uyumunu Etkiler	4,50	,786	,484			,370	
Sınıf Öğretmeninin Dersi Materyal Kullanarak İşlemesi Uyumunu Etkiler	4,55	,571	,654			,285	
Sınıf Öğretmeninin Sınıf İçinde Yaptığı Görsel Etkinlikler Uyumunu Etkiler	4,42	,744	,704			,352	
Öğrencinin Anne Babasının Çalışıyor Olması Öğrencinin Okula Uyumunu Etkiler	3,74	1,083	,621			,417	
Öğrencinin Ailesinin Gelir Durumu Okula Uyumunu Etkiler	3,35	1,286	,814			,408	
Öğretmen Veli İşbirliği Öğrencinin Okula Uyumunu Etkiler	4,38	,813	,654			,307	
Okulun İlk Günlerinde Öğrenci Velilerinin de Zaman Zaman Derslere Girmeleri Uyumunu Etkiler	3,24	1,275	,528			,544	
Öğrencinin Ailesinin İçindeki Fert Sayısı Uyumunu Etkiler	3,28	1,189	,676			,628	
Öğrencinin Anne Babasının Medeni Hali Uyumunu Etkiler	3,86	1,122	,512			,556	
Öğrencinin Oturduğu Yerleşim Birimi Uyumunu Etkiler	3,77	1,154	,566			,555	
Okul Öncesi Eğitim Almış Olmak Öğrencinin Okula Uyumunda Etkilidir	4,42	1,026	,542			,214	
Öğrencinin Cinsiyeti Okula Olan Uyumunda Etkilidir	2,42	1,329	,631			,518	
Öğrencinin Beslenme Alışkanlığı Okula Uyumunu Etkiler	3,46	1,118	,707			,642	
Öğrencinin Fiziksel Özellikleri Okula Uyumunu Etkiler	3,33	1,174	,651			,557	
Öğrencilere Verilen Oryantasyon Eğitimi Öğrencilerin Okula Uyumunu Etkiler	4,11	,974	,461			,439	

Ölçeğin faktör yapısını belirlemek amacıyla, faktör analizi yöntemlerinden Varimax faktör temel bileşenler analizinden yararlanılmıştır. Analiz sonuçlarına göre faktör yükü 0.45 ve 0.45'den büyük olanlar ikinci analiz için seçilmiş ve toplam 25 madde işler durumda olduğu gözüküştür.

Tablo 2. Ölçeğin Faktörleri

Maddeler	Faktör Analizi Sonuçları						Öz değerler	varyans %
	1	2	3	4	5	6		
soru22	,747	-,016	,144	-,111	,182	,088		
soru24	,725	,055	,329	,082	-,084	,005		
soru23	,691	,463	-,020	,087	,077	,017		
soru9	,628	,105	-,106	,116	,194	,170		
soru17	,591	,246	,151	-,024	,270	-,148		
soru19	,565	,074	,071	,251	,201	,280		
soru20	,539	,052	,071	,075	,490	,149	6,787	27,15
soru6	,058	,837	,046	,039	-,064	,110		
soru8	,227	,728	,133	-,039	,032	,238		
soru7	-,042	,725	-,088	,102	,160	,094		
soru5	,419	,664	,181	,131	,049	-,091		
soru4	,336	,485	,318	,328	-,107	,245	2,41	9,639
soru3	,109	,157	,769	-,001	,042	,327		
soru2	,218	,000	,749	,012	,060	,135		
soru21	-,149	-,048	,659	,230	,173	,023		
soru25	,334	,200	,529	,014	,055	-,165	2,091	8,364
soru13	,148	-,010	,116	,798	,007	,179		
soru12	-,086	,176	,077	,746	,057	,225		
soru16	,117	,068	,008	,703	,281	-,251	1,776	7,102
soru15	,174	,066	,027	,005	,877	,093		
soru14	,216	-,029	,150	,214	,706	-,080		
soru18	,444	,351	,248	,094	,474	-,247	1,349	5,394
soru1	-,061	,286	,208	-,045	,026	,672		
soru10	,329	,090	,011	,272	,043	,626		
soru11	,162	,089	,350	,331	-,105	,454	1,092	4,366
			Toplam					62,016

Faktör analizi işlemlerinin sonucunda ölçekte 6 faktör belirlenmiştir. Faktör analizine göre 7 madde (9, 17, 19, 20, 22, 23 ve 24. sorular) 1. faktörde, 5 madde (4, 5, 6, 7 ve 8. sorular) 2. faktörde, 4 madde (2, 3, 21 ve 25. sorular) 3. faktörde, 3 madde (12, 13 ve 16. sorular) 4. faktörde, 3 madde (14, 15 ve 18. sorular) 5. faktörde, 3 madde (1, 10 ve 11. sorular) ise 6. faktörde toplanmıştır. Bu faktörlere anlamlı isimler verilmeye çalışılmıştır. Buna göre 1.faktör, aile, öğrenci, yaşanılan yer özelliklerini kapsadığı için “Yaşam”, 2.faktör, okul özelliklerini kapsadığı için “Okul”, 3.faktör, okul ortamında bulunan öğretmenin, sınıfın ,öğrencinin ve eğitim ortamının hazır oluş biçimi “Hazır bulunuşluk” başlığında, 4.faktör, öğretmenin kişisel ve mesleki özelliklerini kapsadığı için “Öğretmen”, 5.faktör, öğrencinin aile özelliklerini kapsadığı için “Aile”, 6.faktör ise öğretmenin, akranların ve öğrencinin okul ortamında birbirleri ile ilişkileri iletişimini kapsadığı için “İletişim” başlığı altında

toplanmıştır. Ölçekte bulunan maddelerin faktör yükleri 0.45 ile 0.87 arasında değişmektedir.

Ölçeğin tüm olarak Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı 0,882 olarak belirlenmiştir. Bu sonuç, ölçeğin güvenilir bir ölçek olduğunu göstermektedir.

Tablo 3. Faktör Analizi

	Cronbach's Alpha	Madde Sayısı
Ölçeğin Tamamı	0,882	25
Yaşam Boyutu	0,832	7
Okul Boyutu	0,806	5
Hazır bulunuşluk Boyutu	0,695	4
Öğretmen Boyutu	0,677	3
Aile Boyutu	0,717	3
İletişim Boyutu	0,547	3

Bu araştırmada aynı ölçek için uygulanan güvenilirlik analizi sonucunda Croanbach Alpha iç tutarlılık katsayısı “Yaşam” boyutunda .832, “Okul” boyutunda .806, “Hazır bulunuşluk” boyutunda .695, “Öğretmen” boyutunda .677, “Aile” boyutunda .717 ve “İletişim” boyutunda ise .547 olarak bulunmuştur.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde “SPSS 19.0 for Windows” paket programından yararlanılmıştır. Araştırmada, cinsiyet değişkenine göre niceliksel ölçekli gözlemleri verilen iki örneklemin aynı dağılımdan gelip gelmediğini incelemek için parametrik olmayan Mann-Whitney U testi ve ankete cevap veren öğretmenlerin mesleki kıdemleri, eğitim düzeyleri, mezun oldukları okullara göre gruplar arasında sayısal farklılık olduğu için Kruskal-Wallis testi kullanılmıştır. Hangi gruplar arasında farklılık olduğunu belirlemek için Post-hoc testlerinden Tukey testi kullanılmıştır.

BÖLÜM 4

BULGULAR ve YORUMLAR

Bu başlık altında, sınıf öğretmenlerinin İlkokul 1. sınıfa devam eden öğrencilerin okula uyumlarına ilişkin görüşlerinin; cinsiyetlerine, mesleki kıdemlerine, eğitim düzeyine ve mezun olunan okul düzeylerine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemeye yönelik ölçme aracı ile elde edilen verilerin istatistiksel analizinden elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Araştırma Grubunda Yer Alan Öğretmenlerin Demografik Özellikleri

Tablo 4’ de araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyetlerine göre dağılımı verilmiştir.

Tablo 4. Ankete Katılan Öğretmenlerin Cinsiyet Dağılımı

Cinsiyet		
	Frekans	Yüzde
Kadın	70	66,7
Erkek	35	33,3
Toplam	105	100,0

Tablo 4’ e göre, ankete katılanların öğretmenlerin 35’i erkek, 70’ i kadındır.%33,3 ü erkek,%66,7’si kadındır.

Tablo 5. Ankete Katılan Öğretmenlerin Mesleki Kıdemlerinin Dağılımı

Mesleki Kıdem	Frekans	Yüzde
1–5 Yıl	15	14,3
6–10 Yıl	36	34,3
11–15 Yıl	29	27,6
16 Yıl ve Üstü	25	23,8
Toplam	105	100,0

Tablo 5 de ankete katılan öğretmenlerin mesleki kıdemlerine göre dağılımları verilmiştir.

Öğretmenlerin mesleki kıdemlerine baktığımızda 6–10 yıl kıdeme sahip olanların oranı % 34,3, 11–15 yıl kıdeme sahip olanların % 27,6, 16 yıl ve üstü kıdeme sahip olanların oranı 23,8 ve 1–5 yıl kıdeme sahip olanların oranı ise 14,3' tür.

Tablo 6. Ankete Katılan Öğretmenlerin Eğitim Düzeylerinin Dağılımı

Eğitim Düzeyi	Frekans	Yüzde
Ön Lisans	14	13,3
Lisans	82	78,1
Yüksek Lisans	8	7,6
Doktora	1	1,0
Toplam	105	100,0

Ankete katılan öğretmenlerin % 78,1'i Lisans mezunudur. Öğretmenler içerisinde hala ön lisans mezunlarının sayıları az da olsa bulunduğunu görmekteyiz. Yüksek lisans ve doktora mezunu öğretmenlerinin oranının da çok fazla olmadığı görülmektedir.

Tablo 7. Ankete Katılan Öğretmenlerin Mezun Olunan Okul Dağılımı

Mezun Olunan Okul	Frekans	Yüzde
Eğitim Fakültesi	90	85,7
Edebiyat/Fen -Edebiyat Fakültesi	7	6,7
Diğer Fakültelerden Mezun Olanlar	8	7,6
Toplam	105	100,0

Ankete katılan öğretmenlerin % 85,7' sinin Eğitim Fakültesi mezunudur. Katılımcı öğretmenler içerisinde Edebiyat/Fen-Edebiyat Fakültesi ve Diğer Fakültelerden mezun olanların sayıları az da olsa da bulunduğunu görmekteyiz.

Sınıf Öğretmenlerinin, İlkokul 1. Sınıfa Devam Eden Öğrencilerin Okula Uyumlarına İlişkin Görüşlerinin Yer Aldığı Maddelere İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan öğretmenlerin ölçeğe vermiş oldukları yanıtlara ilişkin bulgular Tablo 8' de verilmiştir.

Tablo 8. Sınıf Öğretmenlerinin, İlkokul 1. Sınıfa Devam Eden Öğrencilerin Okula Uyumlarına İlişkin Ankete Verdikleri Cevapların Ortalama ve Standart Sapma Puanları

	$\bar{X}$	S. S.
m-1) Sınıf Öğretmeninin Öğrencileri İle İletişimi Uyumu Etkiler	4,77	,444
m-2) Sınıf Öğretmeninin Alan Bilgisi, Öğrencinin Okula Uyumunu Etkiler	4,19	1,020
m-3) Öğretim Ortamının Fiziksel Özellikleri Öğrencinin Okula Uyumunu Etkiler	4,29	,885
m-4) Öğrencinin Sınıf İçindeki Oturma Düzeni Öğrencinin Okula Uyumunu Etkiler	3,86	,903
m-5) Sınıfın Okul İçindeki Konumu Öğrencinin Okula Uyumunda Etkilidir	3,21	1,214
m-6) Okulun Ulaşım Olanakları Öğrencinin Uyumunda Etkilidir	3,85	,896
m-7) Okulun Isıtma Sistemi Öğrencinin Okula Uyumunda Etkilidir	3,92	,906
m-8) Okulun Tuvaletleri Öğrencinin Okula Uyumunda Etkilidir	4,04	,820
m-9) Okuldaki Tam Gün veya Yarım Gün Uygulaması, Öğrencinin Okula Uyumunu Etkiler	3,99	,956
m-10) Sınıf İçindeki Akran İlişkileri Okula Uyumda Etkilidir	4,48	,666
m-11) Öğrencinin Derse Aktif Olarak Katılması Okula Uyumunu Etkiler	4,50	,786
m-12) Sınıf Öğretmeninin Dersi Materyal Kullanarak İşlemesi, Öğrencinin Okula Uyumunu Etkiler	4,55	,571
m-13) Sınıf Öğretmeninin Sınıf İçinde Yaptığı Görsel Etkinlikler Öğrencinin Okula Uyumunu Etkiler	4,42	,744
m-14) Öğrencinin Anne Babasının Çalışıyor Olması Öğrencinin Okula Uyumunu Etkiler	3,74	1,083
m-15) Öğrencinin Ailesinin Gelir Durumu Okula Uyumunu Etkiler	3,35	1,286
m-16) Öğretmen Veli-İşbirliği Öğrencinin Okula Uyumunu Etkiler	4,38	,813
m-17) Okulun İlk Günlerinde Öğrenci Velilerinin de Zaman Zaman Derslere Katılması, Öğrencinin Okula Uyumunda Etkilidir	3,24	1,275
m-18) Öğrencinin Ailesinin İçindeki Fert Sayısı Öğrencinin Okula Uyumunu Etkiler	3,28	1,189
m-19) Öğrencinin Anne Babasının Medeni Hali, Uyumunda Etkilidir.	3,86	1,122
m-20) Öğrencinin Oturduğu Yerleşim Birimi (köy, mahalle, gecekondü vb.) Okula Uyumunda Etkilidir.	3,77	1,154
m-21) Okul Öncesi Eğitim Almış Olmak Öğrencinin Okula Uyumunda Etkilidir	4,42	1,026
m-22) Öğrencinin Cinsiyeti Okula Olan Uyumunda Etkilidir	2,42	1,329
m-23) Öğrencinin Beslenme Alışkanlığı Okula Uyumunu Etkiler	3,46	1,118
m-24) Öğrencinin Fiziksel Özellikleri Okula Uyumunu Etkiler	3,33	1,174
m-25) Öğrencilere Verilen Oryantasyon Eğitimi Öğrencilerin Okula Uyum Sağlamalarını Kolaylaştırır.	4,11	,974
Toplam/Ortalama	3,89	0,974

Tablo 8'de öğretmenlerin anketten aldıkları puan ortalamalarına bakıldığında en yüksek ortalamaya sahip maddeleri; ($\bar{X}=4.77$) ile "Sınıf Öğretmeninin Öğrencileri İle İletişimi

Uyumu Etkiler”); ($\bar{X}=4.55$) ile “Sınıf Öğretmeninin Dersi Materyal Kullanarak İşlemesi, Öğrencinin Okula Uyumunu Etkiler” ve ($\bar{X}=4.50$) ile “Öğrencinin Derse Aktif Olarak Katılması Okula Uyum Etkiler” maddeleri olduğu görülmektedir. Tüm maddeler arasında en düşük ortalamaya sahip maddelerin ise ($\bar{X}=2.42$) ortalama ile “Öğrencinin Cinsiyeti Okula Olan Uyumunda Etkilidir”; ($\bar{X}=3.21$) ortalama ile “Sınıfın Okul İçindeki Konumu Öğrencinin Okula Uyumunda Etkilidir” ve yine ($\bar{X}=3.24$) ortalama ile “Okulun İlk Günlerinde Öğrenci Velilerinin de Zaman Zaman Derslere Katılması, Öğrencinin Okula Uyumunda Etkilidir” maddelerinin olduğu görülmektedir.

Bu sonuçlardan, öğretmen görüşlerine göre, okula uyumu etkileyen en önemli unsurun, öğretmenin öğrencileri ile iletişiminin olduğu görülmektedir. Sınıf öğretmenin, okula yeni başlayan çocuklara olan yaklaşımı, onların seviyesine inebilmesi, sevecen tavırlarla anne, baba şefkati gösterebilmesi öğrencilerin okula uyumlarını kolaylaştıracaktır.

Öğretmenin dersi materyal kullanarak işlemesi ise ikinci en önemli unsur olarak belirtilmiştir. Dersleri materyal destekli işlemek, öğrencilerin görsel zekalarını da harekete geçirerek öğretimin hem daha kalıcı olmasını hem de derslerin daha zevkli geçmesini sağlar. Bu da öğrencinin dersleri daha istekli dinlemesini sağlayarak sınıfa ve okula alışabilme sürecini hızlandırır.

Üçüncü olarak, öğretmenlerin uyum sürecini en çok etkilediğini düşündükleri unsur ise öğrencilerin derse aktif olarak katılmalarıdır. Derse katılan öğrencinin özgüveni gelişir, öğretmeni tarafından değer verildiğini hisseder, kendisinin de artık bir birey olduğu bilincine varır. Böylelikle derslerini, öğretmenini, sınıfını, okulunu sever, uyum güçlüğü yaşamaz.

Sınıf Öğretmenlerinin, İlkokul 1. Sınıfa Devam Eden Öğrencilerin Okula Uyumlarına İlişkin Görüşlerinin Cinsiyet Durum Değişkenine Göre İncelenmesi

Sınıf öğretmenlerinin, ilkokul 1. Sınıfa devam eden öğrencilerin okula uyumlarına ilişkin görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığı Mann-Whitney U Testi ile analiz edilmiş, elde edilen bulgular Tablo 9’ da verilmiştir.

Tablo 9. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre 1. Sınıfa Devam Eden Öğrencilerin Okula Uyumlarına ilişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Ölçeğin Geneli	Kadın	70	53,49	3744,5	1190,5	0,814
	Erkek	35	52,01	1820,5		
Yaşam Boyutu	Kadın	70	52,96	3707	1222	0,984
	Erkek	35	53,09	1858		
Okul Boyutu	Kadın	70	53,88	3771,5	1163,5	0,675
	Erkek	35	51,24	1793,5		
Hazır Bulunuşluk Boyutu	Kadın	70	52,99	3709	1224	0,995
	Erkek	35	53,03	1856		
Öğretmen Boyutu	Kadın	70	55,41	3879	1056	0,238
	Erkek	35	48,17	1686		
Aile Boyutu	Kadın	70	54,24	3797	1138	0,552
	Erkek	35	50,51	1768		
İletişim Boyutu	Kadın	70	54,90	3843	1092	0,346
	Erkek	35	49,20	1722		

**p<01; *p<,05

Kadın ve erkek sınıf öğretmenlerin, ilkokul 1. Sınıfa devam eden öğrencilerin okula uyumlarına ilişkin görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığı Mann-Whitney U Testi tekniği ile karşılaştırılmıştır. Tablo 9’ da görüldüğü gibi cinsiyet değişkenine göre, öğretmenlerin, ilkokul 1. Sınıfa devam eden öğrencilerin okula uyumlarına ilişkin görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p > .05$). Buna göre, öğretmenlerin kadın ve erkek olarak benzer tutumlara sahip oldukları söylenebilir. Başka bir deyişle, “cinsiyet” in öğretmenlerin, ilkokul 1. Sınıfa devam eden öğrencilerin okula uyumlarına ilişkin görüşleri üzerinde pek etkili bir değişken olmadığı ileri sürülebilir.

Alan yazın incelendiğinde benzer çalışmalara rastlanmıştır. Bu çalışmalardan Şimşek (2014)’ in yaptığı çalışmada “İlkokul 1. sınıf 60–72–84 aylık karma yaş grubu çocukların öğrenim gördüğü sınıflarda, sınıf ve okul kuralları açısından” öğretmenlerin cinsiyet değişkenine göre anlamlı fark olmadığı neticesine ulaşmıştır. Yine benzer bir çalışma yapan Ayten (2014), “ öğrencinin okula hazır oluşu açısından ve ailedeki fert sayısı açısından” cinsiyet değişkenine göre anlamlı fark olmadığı bulgusuna ulaşmıştır.

Sınıf Öğretmenlerinin, İlkokul 1. Sınıfa Devam Eden Öğrencilerin Okula Uyumlarına İlişkin Görüşlerinin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre İncelenmesi

Sınıf öğretmenlerinin, ilkokul 1. Sınıfa devam eden öğrencilerin okula uyumlarına ilişkin görüşlerinin kıdem değişkeni açısından farklılaşıp farklılaşmadığı belirlemek amacıyla yapılan Kruskal-Wallis testi sonuçları Tablo 10' da verilmiştir.

Tablo 10. Sınıf Öğretmenlerin Mesleki Kıdem Yılı İle 1. Sınıfa Devam Eden Öğrencilerin Okula Uyumlarına İlişkin Görüşlerine Yönelik Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Faktör	Mesleki Kıdeminiz	N	Sıra Ortalaması	X ²	S.D.	P	Anlamlı Fark
Ölçeğin Geneli	1-) 1-5 Yıl	15	36,03	7,487	3	0,057	
	2-) 6-10 Yıl	36	52,68				
	3-) 11-15 Yıl	29	62,48				
	4-) 16 Yıl ve Üzeri	25	52,64				
Yaşam Boyutu	1-) 1-5 Yıl	15	39,90	6,333	3	0,096	
	2-) 6-10 Yıl	36	48,29				
	3-) 11-15 Yıl	29	59,91				
	4-) 16 Yıl ve Üzeri	25	59,62				
Okul Boyutu	1-) 1-5 Yıl	15	35,37	6,558	3	0,087	
	2-) 6-10 Yıl	36	53,26				
	3-) 11-15 Yıl	29	56,09				
	4-) 16 Yıl ve Üzeri	25	59,62				
Hazırbulunuşluk Boyutu	1-) 1-5 Yıl	15	38,10	13,925	3	0,003	2-4 3-1
	2-) 6-10 Yıl	36	59,04				
	3-) 11-15 Yıl	29	64,38				
	4-) 16 Yıl ve Üzeri	25	40,04				
Öğretmen Boyutu	1-) 1-5 Yıl	15	43,00	8,207	3	0,041	2-1 3-4
	2-) 6-10 Yıl	36	52,11				
	3-) 11-15 Yıl	29	65,36				
	4-) 16 Yıl ve Üzeri	25	45,94				
Aile Boyutu	1-) 1-5 Yıl	15	48,60	3,777	3	0,286	
	2-) 6-10 Yıl	36	49,89				
	3-) 11-15 Yıl	29	62,28				
	4-) 16 Yıl ve Üzeri	25	49,36				
İletişim Boyutu	1-) 1-5 Yıl	15	34,93	9,902	3	0,019	2-1 3-1
	2-) 6-10 Yıl	36	57,88				
	3-) 11-15 Yıl	29	61,12				
	4-) 16 Yıl ve Üzeri	25	47,40				

Sınıf Öğretmenlerin mesleki kıdemlerin ilköğretim 1. Sınıfa devam eden öğrencilerin okula uyumlarına ilişkin görüşleri bakımından Kruskal-Wallis testi ile karşılaştırılmıştır. Hazır bulunuşluk Boyutunda, Öğretmen Boyutunda ve İletişim Boyutunda istatistiki bakımdan anlamlı fark bulunmuştur. Yapılan Kruskal-Wallis testi sonucunda Hazırbulunuşluk alt boyutun da “0,003”, Öğretmen alt boyutunda “0,041” ve İletişim alt boyutunda “0,019” bulunmuştur. Ortaya çıkan anlamlı farkın nereden kaynaklandığını bulmak için Mann-Whitney U testi yapılarak gruplar arasında farkın nereden kaynaklandığı bulunmaya çalışılmıştır.

Hazır bulunuşluk alt boyutun da ortaya çıkan sonuca baktığımızda ise, anlamlı farkın 6–10 yıl kıdeme sahip olan öğretmenler ile 16 ve üstü yıl kıdeme sahip öğretmenler arasında olduğu görülmektedir. Ortaya çıkan bu anlamlı farkın 6–10 yıl kıdeme sahip öğretmenlerin lehine olduğu görülmektedir ($X^2=13,925$; $p<0,05$). Ayrıca Hazırbulunuşluk alt boyutunda 11–15 yıl kıdeme sahip öğretmenler ile 1-5 yıl kıdeme sahip ve 16 yıl ve üzeri kıdeme sahip öğretmenler arasında olduğu görülmektedir. Ortaya çıkan bu anlamlı farkın 11–15 yıl kıdeme sahip öğretmenlerin lehine olduğu görülmektedir ($X^2=13,925$; $p<0,05$).

Öğretmen alt boyutunda ortaya çıkan farkın 6–10 yıl kıdeme sahip olan öğretmenler ile 1–5 yıllık kıdeme sahip öğretmenler ve 16 yıl ve üstü kıdeme sahip öğretmenler arasında kaynaklandığı görülmektedir. Bu anlamlı fark 6–10 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin lehinedir ($X^2=8,207$; $p<0,05$). Yine Öğretmen alt boyutunda 11-15 yıl kıdeme sahip öğretmenler ile 16 yıl ve üstü kıdeme sahip öğretmenler arasında olduğu görülmektedir. Ortaya çıkan bu anlamlı farkın 11–15 yıl kıdeme sahip öğretmenlerin lehine olduğu görülmektedir ($X^2=8,207$; $p<0,05$).

İletişim alt boyutunda ise, anlamlı farkın 6–10 yıllık kıdeme sahip öğretmenler ile 1–5 yıl kıdeme sahip öğretmenler ve 16 yıl ve üstü kıdeme sahip öğretmenler arasında olduğu görülmektedir. Anlamlı fark 6–10 yıl kıdeme sahip olan öğretmenler lehinedir ($X^2=9,902$; $p>0,05$). İletişim boyutunda ortaya çıkan bir diğer anlamlı farklılığa baktığımızda 11-15 yıl kıdeme sahip öğretmenler ile 1-5 yıl kıdeme sahip öğretmenler arasında olduğu görülmektedir ve bu anlamlı farklılık 11-15 yıl kıdeme sahip öğretmenler lehinedir ($X^2=9,902$; $p>0,05$).

Tablo 10’ da görüldüğü üzere meslekteki kıdem bağımsız değişkenine göre Hazır bulunuşluk alt boyutunda ve İletişim alt boyutunda anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır. Meslekteki kıdemi arttıkça öğretmenler, Hazır bulunuşluk alt boyutunda alt boyutunda ve

İletişim alt boyutunda kendilerini daha fazla yeterli algılamaktadır. Bu sonuçlara bakıldığında 6–10 yıl kıdeme sahip öğretmenler ile 11–15 yıl kıdeme sahip olan öğretmenlerin meslekteki olgunluk dönemini yaşadıkları düşünüldüğünde 1–5 yıl ve 16 yıl ve üstü kıdeme sahip öğretmenlere göre görüşlerinde farklılık olduğu söylenebilir.

Karbuğa (2011) yaptığı çalışmada ise öğrencilerin “sosyo-ekonomik durumları, öğrencinin cinsiyeti, öğrencinin kardeş sayısı, Okul öncesi eğitim alıp almadığı, ailenin medeni durumu ve anne baba çalışma durumu” maddeleri açısından incelediği görülmüş ve öğretmenlerin mesleki kıdem değişkeni açısından anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Şimşek (2014)’ in yaptığı çalışmada “İlkokul 1. sınıf 60–72–84 aylık karma yaş grubu çocukların öğrenim gördüğü sınıflarda, sınıf ve okul kuralları açısından” öğretmenlerin mesleki kıdemleri açısından anlamlı bir farklılık olduğu neticesine ulaşmıştır. Kerimoğlu (2014), yaptığı çalışmada ise “okul kültürüne uyum, uyum süreci yapılan etkinliklere katılımında öğrencinin yaşının ve okul öncesi eğitim alıp almadığı” maddeleri açısından öğretmenlerin mesleki kıdem değişkeni açısından anlamlı farklılığa ulaşmıştır. Yine Kerimoğlu ‘ Okulun fiziki yapısı’ maddesine göre kıdem değişkeni açısından anlamlı farklılığa ulaşmadığı görülmüştür. Kerimoğlu (2014)’nun ve Şimşek (2014)’in yaptığı çalışma ile bu çalışmanın paralellik gösterdiği söylenebilir.

Sınıf Öğretmenlerinin, İlkokul 1. Sınıfa Devam Eden Öğrencilerin Okula Uyumlarına İlişkin Görüşlerinin Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre İncelenmesi

Sınıf öğretmenlerinin, ilkokul 1. Sınıfa devam eden öğrencilerin okula uyumlarına ilişkin görüşlerinin mezuniyet derecesi değişkeni açısından farklılaşıp farklılaşmadığı belirlemek amacıyla yapılan Kruskal-Wallis testi sonuçları Tablo 11’ de verilmiştir.

Tablo 11. Sınıf Öğretmenlerinin Eğitim Düzeyi İle 1. Sınıfa Devam Eden Öğrencilerin Okula Uyumlarına İlişkin Görüşlerine Yönelik Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Faktör	Eğitim Düzeyiniz	N	Sıra Ortalaması	X ²	S.D.	P
Ölçeğin Geneli	Ön Lisans	14	61,96	2,702	3	0,439
	Lisans	82	50,57			
	Yüksek Lisans	8	63,19			
	Doktora	1	45,00			
Yaşam Boyutu	Ön Lisans	14	66,11	3,399	3	0,334
	Lisans	82	50,38			
	Yüksek Lisans	8	57,44			
	Doktora	1	49,00			
Okul Boyutu	Ön Lisans	14	68,32	5,028	3	0,169
	Lisans	82	49,80			
	Yüksek Lisans	8	60,19			
	Doktora	1	43,50			
Hazırbulunuşluk Boyutu	Ön Lisans	14	45,43	1,161	3	0,762
	Lisans	82	54,03			
	Yüksek Lisans	8	56,63			
	Doktora	1	45,50			
Öğretmen Boyutu	Ön Lisans	14	58,71	2,871	3	0,411
	Lisans	82	51,40			
	Yüksek Lisans	8	63,38			
	Doktora	1	21,50			
Aile Boyutu	Ön Lisans	14	53,96	0,664	3	0,881
	Lisans	82	52,01			
	Yüksek Lisans	8	60,88			
	Doktora	1	57,50			
İletişim Boyutu	Ön Lisans	14	56,25	2,497	3	0,475
	Lisans	82	51,56			
	Yüksek Lisans	8	65,19			
	Doktora	1	28,00			

Araştırmada eğitim düzeyi değişkeni bağlamında sınıf öğretmenlerinin, ilkökul 1. sınıfa devam eden öğrencilerin okula uyumlarına ilişkin görüşlerinin ölçeğin genelinde ve alt boyutlarında farklılaşma görülmemiştir ($p > .05$). Tablodan görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğretmenlerin ölçeğin genelinde eğitim düzeyine göre farklılık göstermediği söylenebilir ($X^2=2,702$; $p > 0.05$). Ölçeğin bütün alt boyutlarında da eğitim düzeyine göre farklılık göstermediği görülmektedir ($X^2=3,399$; $5,028$; $1,161$; $2,871$; $0,664$; $2,497$; $p > 0.05$). Alan yazında bu değişken doğrultusunda herhangi bir çalışmaya rastlanılmamıştır.

Sınıf Öğretmenlerinin, İlkokul 1. Sınıfa Devam Eden Öğrencilerin Okula Uyumlarına İlişkin Görüşlerinin Mezun Olunan Okul Değişkenine Göre İncelenmesi

Sınıf öğretmenlerinin, ilkokul 1. Sınıfa devam eden öğrencilerin okula uyumlarına ilişkin görüşlerinin mezun olunan okul değişkeni açısından farklılaşıp farklılaşmadığı belirlemek amacıyla yapılan Kruskal-Wallis testi sonuçları Tablo 12’ de verilmiştir.

Tablo 12. Sınıf Öğretmenlerin Mezun Olunan Okul İle 1. Sınıfa Devam Eden Öğrencilerin Okula Uyumlarına İlişkin Görüşlerine Yönelik Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Faktör	Mezun Olunan Okul	N	Sıra Ortalaması	X ²	S.D.	P	Anlamlı Fark
Ölçeğin Genel	Eğitim Fakültesi	90	53,70	2,977	2	0,225	
	Edebiyat/Fen Edebiyat Fakültesi	7	35,14				
	Diğer Fakülteler	8	60,75				
Yaşam Boyutu	Eğitim Fakültesi	90	53,67	2,729	2	0,255	
	Edebiyat/Fen Edebiyat Fakültesi	7	35,93				
	Diğer Fakülteler	8	60,44				
Okul Boyutu	Eğitim Fakültesi	90	53,13	5,584	2	0,061	
	Edebiyat/Fen Edebiyat Fakültesi	7	32,43				
	Diğer Fakülteler	8	69,50				
Hazırbulunuşluk Boyutu	Eğitim Fakültesi	90	55,01	6,433	2	0,040	1-2 3-2
	Edebiyat/Fen Edebiyat Fakültesi	7	25,14				
	Diğer Fakülteler	8	54,75				
Öğretmen Boyutu	Eğitim Fakültesi	90	53,97	1,435	2	0,487	
	Edebiyat/Fen Edebiyat Fakültesi	7	54,29				
	Diğer Fakülteler	8	40,94				
Aile Boyutu	Eğitim Fakültesi	90	52,97	0,121	2	0,941	
	Edebiyat/Fen Edebiyat Fakültesi	7	56,07				
	Diğer Fakülteler	8	50,63				
İletişim Boyutu	Eğitim Fakültesi	90	53,78	0,479	2	0,786	
	Edebiyat/Fen Edebiyat Fakültesi	7	47,00				
	Diğer Fakülteler	8	49,44				

Mezun Olunan Okul değişkeni açısından Sınıf retmenlerinin, 1. sınıfa devam eden rencilerin okula uyumlarına ilişkin görüşleri bakımından Kruskal-Wallis testi ile karşılaştırılmıştır ve Hazırbulunuşluk alt boyutunda istatistiki bakımdan anlamlı fark bulunmuştur. Anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunu bulmak için Mann-Whitney U testi yapılmıştır.

Anlamlı fark için sıra ortalamalarına bakıldığında; Eğitim Fakóltesi Mezunu retmen olan 90 katılımcı retmeninin ortalaması “55,01” ve Edebiyat/Fen Edebiyat Fakóltesi Mezunu retmen olan 7 katılımcı retmeninin ortalaması “25,14” iken, Diğer Fakólterden Mezun Olan retmen olan 8 katılımcı retmeninin ortalaması “54,75” olarak bulunmuştur. Buradan Eğitim Fakóltesi Mezunu retmen ile ve Edebiyat/Fen Edebiyat Fakóltesi Mezunu retmen karşılaştırıldığında Eğitim Fakóltesi Mezunu ve Diğer Fakólterden Mezun olan retmenlerden yana anlamlı farkın ortaya çıktığını gr÷lmektedir. Fakat Edebiyat/Fen Edebiyat Fakóltesi Mezunu retmenlerin (N=7) ankete katılım oranlarının az olması böyle bir sonucu ortaya çıkarmış olabilir. Ortaya çıkan bulgunun istatikselsel olarak tam doğru sonucu yansıtmayacağı söylenebilir.

Hazır bulunuşluk alt boyutunda Eğitim Fakóltesi Mezunu olan üretmenler ile Edebiyat/Fen Edebiyat Fakóltesi Mezunu retmenler arasında anlamlı fark olduğu gr÷lmektedir. Bu anlamlı fark Eğitim Fakóltesi Mezunu olan üretmenler lehinedir ($X^2=6,433$; $p<,05$).

Yine Hazır bulunuşluk alt boyutunda Diğer Fakólterden Mezun olan üretmenler ile Edebiyat/Fen Edebiyat Fakóltesi Mezunu retmenler arasında anlamlı fark olduğu gr÷lmektedir. Bu anlamlı fark Eğitim Fakóltesi Mezunu olan üretmenler lehinedir ($X^2=6,433$; $p<,05$).

Alan yazına baktığımızda, şimşek (2014)’ in yaptığı çalışmada “İlkokul 1. sınıf 60–72–84 aylık karma yaş grubu çocukların öğrenim grd÷ęü sınıflarda, sınıf ve okul kuralları açısından” retmenlerin mezun olunan okul değişkenine göre anlamlı fark olmadığı sonucuna ulaşmıştır.

BÖLÜM 5

SONUÇLAR ve ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırmanın alt problemlerine yönelik olarak toplanmış verilerin analizi sonucunda elde edilen bulgulara dayalı olarak ulaşılan sonuçlar ve öneriler yer almaktadır.

Sonuçlar

Araştırmanın bulgularına dayalı olarak ulaşılan sonuçlar özetlenmiştir;

Öncelikle çalışma evrenimizin kişisel özelliklerinin incelenmesi ile elde ettiğimiz bulguları açıklamaya çalışırsak öne çıkan bazı kişisel özelliklerin 1. sınıfa devam eden öğrencilerin okula uyumlarına ilişkin olumlu veya olumsuz yönde etkileyebilecek çeşitli faktörlere ulaşabiliriz.

Öğretmenlerin öğrenim durumları karşılaştırıldığında Lisansüstü eğitim alan öğretmen oranının çok düşük olduğu görülmüştür. Öğretmenlerin lisansüstü eğitime yönlendirilmeleri veya herhangi bir uygulama yapılmadan önce Hizmet içi eğitime tabi tutulmaları 1. sınıfa devam eden öğrencilerin okula uyumlarına ilişkin uygulamanın geçerliği ve güvenilirliği açısından daha doğru olacaktır.

1. Ankara ili Çubuk ilçesindeki okullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin, 1. sınıfa devam eden öğrencilerin okula uyumlarına ilişkin algıları açısından incelenmesi sonucunda cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir fark bulunmamış ve yüksek oranda görüşlerin aynı olduğu görülmüştür. Sonuçlar incelendiğinde kadın öğretmenlerin ölçeğin genelinde ve beş alt boyutta ortalamalarının yüksek çıktığı görülmektedir. Bu bağlamda kadın öğretmenlerin 1. sınıfa devam eden öğrencilerin okula uyumlarına ilişkin uygulamaları kabul ettiği söylenebilir. Hazır bulunuşluk alt boyutuna bakıldığında diğer boyutlara nazaran erkek öğretmenlerin ortalamalarının yüksek çıktığı görülmektedir.

2. Ankara ili Çubuk ilçesindeki okullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin, 1. sınıfa devam eden öğrencilerin okula uyumlarına ilişkin görüşleri arasından kıdem değişkenine göre anlamlı bir fark bulunmuştur. Toplam puanlara göre ölçeğin genelinde kıdemleri 1–5 yıl ile 11–15 yıl kıdeme sahip öğretmenlerin görüşleri arasında anlamlı farkın olduğu ve bu anlamlı farklılığın 11–15 yıl kıdeme sahip öğretmenler lehine olduğu görülmüştür.

Ölçeğin hazır bulunuşluk alt boyutunda ise 11–15 yıl kıdeme sahip öğretmenler ile 16 yıl ve üstü kıdeme sahip olan öğretmenlerin görüşleri arasında anlamlı fark vardır. Buna göre kıdemleri 11–15 yıl kıdeme sahip olan öğretmenlerin 1. sınıfa devam eden öğrencilerin okula uyumlarına ilişkin algıları 16 yıl ve üstü kıdeme sahip öğretmenlerden daha yüksektir.

Öğrencinin hazır bulunuşluğu, ilkokula başlama sürecinde en önemli unsurdur. İlkokula başlamadan önce yeterli fiziksel ve zihinsel olgunluğa ulaşamamış öğrencinin, okula uyumu çok mümkün olamamaktadır. Okul öncesi eğitimi almanın ne kadar önemli olduğu burada da karşımıza çıkmaktadır. Okul öncesi eğitim almış olan çocuk, okula her açıdan daha hazır olarak başlamaktadır.

Ölçeğin iletişim alt boyutunda ise 1–5 yıl kıdeme sahip öğretmenler ile 6–10 yıl ve 11–15 yıl kıdeme sahip öğretmenler arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Ortaya çıkan anlamlı farklılıklar ise 6–10 yıl ve 11–15 yıl kıdeme sahip öğretmenler lehinedir.

Arı (2014), yaptığı çalışmada; Hazır bulunuşluğu eksik olan öğrencilerin etkinlikleri yapmakta güçlük çektikleri, çalışmaları geç bitirdikleri, dolayısıyla bıkkınlık, isteksizlik, kendine güvensizlik yaşadıkları; hazır gelenlerde ise derslerde sıkıldıkları, ilgilerinin azaldığını; Farklı hazır bulunuşluk düzeyi ile başlayan öğrencilerde zamanla aralarındaki seviyenin de açıldığı, farklı seviyelerdeki öğrencilerle eğitim öğretimde zorluklar yaşadığını; Küçük yaş grubunda okula uyum problemi yaşayan, makas tutmakta zorlanan; pantolonunun düğmesini, fermuarını, kemerini açıp kapayamayan; tuvalet ihtiyacını kendi başına göremeyen, beslenme ihtiyacı gidermede sorun yaşayan, sürekli yardım isteyen öğrenciler olduğu; Yaş grupları arasında gruplaşmalar olduğu, iletişim kurmada güçlük yaşandığı, aralarında anlaşmazlıklar görüldüğü, dışlananlar olduğu, kavga edildiği; küçüklerin ezildiği, oyunlara katılamadığı ya da alınmadığı gibi arkadaşlık ilişkilerinde önemli sorunlar yaşadığını; Birinci sınıfa erken başlamanın öğrencilerin fiziksel, duyuşsal ve zihinsel gelişimleri açısından onları olumsuz etkilediğini; Küçük öğrencilerin; çabuk yorulduğu, sıkıldığı, geç ve güç öğrendiği, öğrendiklerini çabuk unuttuğu, derslerde geri kaldığı, dikkatlerini çekmekte zorlandığını belirtmektedir.

Külekçi (2013) , öğretmenlerin bir pilot uygulama olmadan kendilerini aniden sistemin içinde 60 aylık öğrencilerle bulduklarını ve bu öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerinin yeterli olmadığı ve kendilerinin de bu öğrencilerin gelişim özellikleri ve eğitimleri ile ilgili yeterli bilgiye sahip olmadığını belirtmiştir.

İnam (2013), 72 aydan küçük olan öğrencilerin okula uyum sağlamalarında sorun yaşadıklarını, ders saatlerinin, sınıfların fiziki şartlarının uygun olmadığını, programın bu yaş çocuklarına göre uygun hazırlanmadığı, öğretmenlerin 72 ay altındaki çocukların özellikleri ile ilgili yeterli düzeyde bilgi sahibi olmadıklarını belirtmiştir.

Başar (2013), okula başladıktan sonra ilerleyen süreçte öğrencilerin öz bakım becerilerini geliştirdiklerini, aradan geçen yedi aylık süreçte öğrencilerin olgunlaşmaya başladığını, ilk başlarda okula uyum sorunu yaşayan öğrencilerin okula uyum sağladıklarını tespit etmiştir.

3. Ankara ili Çubuk ilçesindeki okullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin, 1. sınıfa devam eden öğrencilerin okula uyumlarına ilişkin algıları açısından incelenmesi sonucunda eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı bir fark bulunmamıştır. Öğretmenlerin mezuniyet dereceleri farklılık gösterse de bu durumun 1. sınıfa devam eden öğrencilerin okula uyumlarına ilişkin görüşlerini etkilemediği söylenebilir.

Buna göre ölçeğin genelinde çıkan sonuçları ele aldığımızda en yüksek ortalamaya sahip olan ön lisans mezunu (=101,36) öğretmenlerin olduğu görülmektedir. 1. sınıfa devam eden öğrencilerin okula uyumlarına ilişkin öğretmenlerden Ön Lisans mezunu olanlar tecrübeli öğretmenlerdir ve öğrencilerin okula uyumları konusunda tecrübelerinden yararlanarak süreçte sorunları en aza indirmeye çalışmaya sağladıkları söylenebilir.

4. Ankara ili Çubuk ilçesindeki okullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin, 1. sınıfa devam eden öğrencilerin okula uyumlarına ilişkin algıları açısından incelenmesi sonucunda mezun olunan okul değişkenine göre anlamlı bir fark bulunmuştur. Buna göre Hazır bulunuşluk alt boyutunda Eğitim Fakültesi mezunları ile Edebiyat/Fen Edebiyat mezunları arasındadır. Ortaya çıkan anlamlı fark Eğitim Fakültesi lehinedir. Eğitim Fakültesi mezunlarının eğitim süreçleri boyunca aldıkları pedagojik formasyon ve okuma yazma öğretimi dersleri, bu fakülteden mezun olan öğretmenlerin sınıf içinde ne yapılması gerektiği ve öğrenciye nasıl davranılması gerektiği hususunda öne çıkarmaktadır. Edebiyat/Fen Edebiyat Fakültesi mezunu öğretmenlerin gerek lisans düzeyinde gerekse aldıkları formasyon eğitimi sürecinde gerekse de hizmete başladıkları yıllarda öğretmenlik

mesleğinin gerekleri konusunda almış oldukları eğitimin yetersiz olması bu sonucu ortaya çıkardığı söylenebilir.

Öneriler

Araştırma bulgularına dayalı olarak şu öneriler geliştirilmiştir.

- 1- Bu araştırma, Ankara ili Çubuk ilçesindeki kamu okullarında çalışan öğretmenlere uygulanarak yapıldığından araştırma sonuçları tüm öğretmenlere genellenemez. Bu yüzden benzer araştırmaların özel okullarda ve farklı il ve ilçelerde de yapılması faydalı olacaktır.
2. Okul öncesi öğretmenleri ve sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin karşılaştırılacağı yeni bir çalışma yapılabilir.
- 3.2012–2013 Eğitim Öğretim yılında okula başlayan 60–66 aylık çocukların, ileriki sınıflarda başarı durumlarının belirlenmesine yönelik çalışmalar yapılabilir.
4. Mesleğe başlayacak olan öğretmenlere hazırlayıcı programlarla eğitimler verilerek, çocuk gelişimi, psikolojisi, iletişim gibi alanlarda daha donanımlı hale gelmeleri sağlanabilir.
5. Çocuğu okula başlayacak olan ailelere, okullar tarafından, çocuklarına karşı nasıl bir tutum izleyecekleri ile ilgili eğitimlerin verilmesi faydalı olacaktır.

KAYNAKLAR

- Açıkalin, A. (2009). *Okuldaki çocuklarımız*. Ankara: Pegem Akademi.
- Akkök, F. (1996). *İlköğretimde sosyal becerilerin geliştirilmesi* (Öğretmen El Kitabı). Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı.
- Akyol, H. (2005). *Türkçe ilk okuma yazma öğretimi*. Ankara: Pegem A.
- Arı, R. (2003). *Gelişim ve öğrenme*. Konya: Atlas.
- Ataç, F. (2003). *Öğretmenler için öğrenci psikolojisi*. İstanbul: Epsilon.
- Aydın, M., Ünal, I. & Balcı, E. (1991). *Eğitim sosyolojisi*. Ankara: Teknomak.
- Ayten, M. (2014). *Zorunlu-kademeli eğitim sisteminde 1. sınıf öğrencilerinin sahip olmaları gereken yeterliliklerin sınıf öğretmenleri ve velilerin görüşleri çerçevesinde değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Bak, M. (2011). *Çocuk gelişimi*. İstanbul: Ginius.
- Barth, K. (2006). *Öğrenme güçlüklerini erken tespit etmek*(A. Kanat, Çev.). İzmir: İlya.
- Başar, M.(2013). 60-66 ay aralığında ilkokula başlayan öğrencilerin kişisel öz bakım ve ilkokuma-yazma becerilerinin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Turkish Studies Dergisi*,8(8), 241-252.
- Binbaşoğlu, C. (2004). *İlk okuma ve yazma öğretimi*. Ankara: Nobel.
- Brunet, C. & Sarfati, A. (1999). *Bir-yedi yaş arası çocuğun eğitimi*. (K. Bıçakçı, Çev.). İstanbul: Çocuk Aile Kitapları.
- Büyüköztürk Ş, Çakmak E.K., Akgün Ö.E., Karadeniz Ş. & Demirel F., (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Cemaloğlu, N. & Yıldırım, K. (2008). *İlkokuma ve yazma öğretimi*. Ankara:Nobel.
- Çağlar, D. (1974). *Uyumsuz çocuklar ve eğitimi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi.
- Çavuş, R. (2005). *Çocuğumun okul başarısı*. İstanbul: Güvender.
- Çelenk, S. (2005). *İlkokuma-yazma programı ve öğretimi*.Ankara:Anı.
- Demircioğlu, H. (2008). Ve çocuğum artık okullu. *Çoluk Çocuk Dergisi*, 83, 22-26.

- Demirel, Ö. (2005). *Eğitim sözlüğü*. Ankara: Pegem A.
- Dirim, A. (2003). *Çocuk ruh sağlığı*. İstanbul: Esin.
- Doğan, E. (2002). Küreselleşme ve eğitim. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 90 (6), 87-98.
- Durna, Y. (2014). *2012-2013 Eğitim-öğretim yılında 60-66 ay arasında ve 66. ay üzerinde okula kayıt yaptıran 1.sınıf öğrencilerinin ilk okuma yazma dersi öğretim programı kazanımları ile okul yaşantıları sürecinin performans yönünden öğretmen görüşlerine dayalı olarak karşılaştırılması (Erzincan örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzincan.
- Elkin, F. (1995). *Çocuk ve toplum* (N. Güngör, Çev.). Ankara: Gündoğan.
- Erdener, S. (1967). *İnsan ve eğitim*. Ankara: Ayyıldız Matbaası.
- Erkan, S. & Kırca, A. (2010). Okul öncesi eğitimin ilköğretim 1. sınıf öğrencilerinin okula hazır bulunuşluklarına etkisinin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38, 94-106.
- Erkunt, H. (1989). Okullar açılırken. *Yaşadıkça Eğitim Dergisi*, 7, 11-15.
- Fındıkçı, İ. (2004). *Yaşadıkça Eğitim*. İstanbul: Hayat.
- Gazioğlu, E.İ. & İlgar, Ş.M. (2010). *Öğretmen ve öğretmen adayları için rehberlik*. Ankara: Pegem Akademi.
- Gençöz, F. (1998). Uyum psikolojisi. *Kriz Dergisi*, 6(2), 1-7.
- Goodykoontz, B. (1964). *Çocuklarınızı okulda başarıya nasıl ulaştırabilirsiniz?* (F. İrfaner, Çev.). Ankara: Güzel Sanatlar.
- Gökçe, B. (2007). *Türkiye'nin toplumsal yapısı ve toplumsal kurumlar*. Ankara: Savaş.
- Gözütok, F. D., Akçatepe, A. G., Ulubey, Ö., Koçer, E. & Rüzgar, E. M. (2014). 4+4+4 Yapılanması kapsamında hazırlanan uyum ve hazırlık çalışmaları kitaplarının değerlendirilmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 47(1), 327-350.
- Güven, S. (2008). İlkokuma-yazma öğretiminde ebeveyn-öğretmen iletişimi. *İlköğretmen Eğitimci Dergisi*, 21, 9.
- Hayden, C.T. (2009). *Çocuğum okula başlıyor*. İstanbul: Ekinoks.
- İnam, B. Ö., (2013). *İlkokul 1. sınıf uyum programının değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Jersild, A. (1972). *Çocuk psikolojisi* (G. Günçe, Çev.). Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Karabuğa, Ö. A. (2011). *İlköğretim 1. sınıfa başlama yaşının ilköğretim okul yönetici ve öğretmenlerinin görüşlerine göre incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

- Karasar, N. (2006). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel.
- Kerimoğlu, F. (2014). *Farklı yaştaki çocukların oluşturduğu ilkokul 1. sınıflara ilişkin öğretmen değerlendirmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kardaş, R. (1965). *Eğitim psikolojisi*. Balıkesir: Necati Eğitim Enstitüsü.
- Keskinkılıç, K. (2005). *İlk okuma yazma öğretimi*. Ankara: Nobel.
- Külekçi, E.(2013). 4+4+4 eğitim sistemi kapsamında birleştirilmiş sınıf uygulamasına ilişkin öğretmen görüşlerinin değerlendirilmesi.*Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(2),369-377.
- Kuzgun, Y. (2003). *İlköğretimde rehberlik*. Ankara: Nobel.
- Nazlı, S. (2008). *Kapsamlı gelişimsel rehberlik programları*. Ankara: Savaş.
- Oktay, A. (2012). Okul yaşının indirilmesi ile ilgili görüşler. *Çoluk Çocuk Dergisi*, 93, 7.
- Oktay, A. & Unutkan, P. Ö. & Zembat R. (2007). Okul öncesi eğitim ve ilköğretim. *İlköğretmen Eğitimci Dergisi*, 6, 16-18.
- Öcel, N. (2002). İletişim ve çocuk. İstanbul: İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi.
- Öz, F. (1999). Uygulamalı ilk okuma yazma öğretimi. Ankara: Anı.
- Öz, İ. (1997). Çocuk olmak. Ankara: Kök.
- Özbey, Ç. (2004). Çocuk sorunlarına yapıcı çözümler. İstanbul: İnkılap.
- Özden, B., Kılıç, R. & Aksu, D.(2014). Sınıf öğretmenlerinin 12 yıllık (4+4+4) zorunlu eğitime ilişkin görüşleri. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi*, 7(4), 181-202.
- Özen, Y.(2001). *İlköğretimde iletişim*. Ankara:Nobel.
- Özkan, P. (2002). *Mutlu çocuk yetiştirmenin temelleri*. İstanbul: Çocuk Aile Kitapları.
- Öztürk, M. (2006). *Okul fobisi*. İstanbul: Türkiye İş Bankası.
- Özyürek, M. (2005). *Olumlu sınıf yönetimi*. Ankara:Kök.
- Şenol, S. (2004). Okul ve çocuk. *Çoluk Çocuk Dergisi*, 42.
- Şimşek, M. (2014). *İlkokul 1. sınıf 60-72-84 aylık karma yaş grubu çocukların öğrenim gördüğü sınıflarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Şişman, M. & Turan, S. (2007). *Sınıf yönetimi*. Ankara:Pegem A.
- Tezcan, M. (2012). *Eğitim sosyolojisi*. Ankara: Anı.

- Tuzcuoğlu, N. (2007). *Bir aile olmak*. İstanbul: Morpa Kùltür.
- Uzun, E. M., & Alat, K. (2014). İlkokul birinci sınıf öğretmenlerinin 4+4+4 eğitim sistemi ve bu sistem sonrasında ilkokula başlayan öğrencilerin hazırbulunuşlıkları hakkındaki görüşleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakùltesi Dergisi*, 14(2), 15-44.
- Ültanır, E. (2003). *İlköğretim birinci kademedede rehberlik ve danışma*. Ankara: Nobel.
- Wolff, S. (2004). *Problem çocuklar* (A. Oral & S. Kara, Çev.). İstanbul: Say.
- Yapıcı, M. & Ulu, F.B.,(2010). İlköğretim 1. sınıf öğretmenlerinin okul öncesi öğretmenlerinden beklentileri. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*,3(1), 43-55.
- Yavuzer, H. (1984). *Çocuk psikolojisi*. İstanbul: Altınkitaplar.
- Yavuzer, H. (2000). *Okul çağı çocuğu*. İstanbul: Ülker.
- Yavuzer, H. (2001). *Çocuk eğitimi el kitabı*. İstanbul: Remzi.
- Yerlikaya, İ. (2008). Çocuğunuzu okula hazırlıyor musunuz?. *İlköğretim Eğitimi Dergisi*, 21, 53.
- Yeşilyaprak, B. (2013). *Yirmi birinci yüzyılda eğitimde rehberlik hizmetleri*. Ankara: Nobel.
- Yıldız, M. (2006). *Sınıf öğretimi için öğrenciyi tanıma teknikleri ve sınıf içi rehberlik etkinlikleri*. Ankara: Nobel.
- Yılmaz, N., Taşcı, G., Fidan, M. & Nurlu, Ö.,(2014). 4+4+4 Sistem değişikliğinin ilk yılında ilkokul birinci sınıflardaki durum: sorunlar ve ihtiyaçlar (Erzincan örneği). *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*,4(1), 134-148.
- Yoleri, S. & Tanış, H.M. (2014). İlkokul birinci sınıf öğrencilerinin okula uyum düzeylerini etkileyen değişkenlerin incelenmesi. *Sosyal Bilimler Üniversitesi Dergisi*, 4(2), 131-141.

EKLER

Ek-1. Çubuk İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü araştırma izni

T.C.
ÇUBUK KAYMAKAMLIĞI
İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 40125533/605.99/4831870
Konu: Araştırma İzni

27/10/2014

..... MÜDÜRLÜĞÜNE
ÇUBUK

İlgi : İl Milli Eğitim Müdürlüğünün 02/10/2014 tarih ve 14588481/605.99/4382315 sayılı yazısı.

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Öğrencisi Ebru Şule ATEŞ'in "Sınıf Öğretmenlerinin İlkokul 1. Sınıfa Devam Eden Öğrencilerin Okula Uyumlarına İlişkin Görüşleri" konulu tez araştırmasının okulunuzda yapılacağına dair ilgi yazı ekte gönderilmiştir.

Gereğini rica ederim.

Murat ASLAN
İlçe Milli Eğitim Müdürü

Eki : 1 - İlgili Yazı (1 Sayfa)

Dağıtım :
- İlkokul Müd.

Yavuz Selim Mah. Hükümet Cad. No:7 Çubuk/ANKARA 06760
Elektronik Ağ: cubuk.meb.gov.tr
e-posta: cubuk06@meb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: Ü.BAĞRIYANIK
Tel: (0 312) 837 18 30-138
Faks: (0 312) 8371092

Ek-1. (devam) Çubuk İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü araştırma izni

T.C.
ANKARA VALİLİĞİ
Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 14588481/605.99/4736525
Konu: Araştırma izni
(Ebru Şule ATEŞ)

22/10/2014

ÇUBUK İLÇE MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : a) MEB Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün 2012/13 nolu genelgesi
b) Gazi Üniversitesinin 10/10/2014 tarihli ve 4840 sayılı yazısı.

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü yüksek lisans öğrencisi Ebru Şule ATEŞ'in "Sınıf Öğretmenlerinin İlkokul 1. Sınıfa Devam Eden Öğrencilerin Okula Uyumlarına İlişkin Görüşleri" konulu araştırması kapsamında ilçeniz ilk okullarında uygulama yapma isteği Müdürlüğümüzce uygun görülmüştür.

Anketler (3 sayfa) araştırmacıya ulaştırılmış olup, uygulama yapılacak sayıda araştırmacı tarafından çoğaltılarak, araştırmanın ilgi (a) genelge çerçevesinde, okul ve kurum yöneticileri uygun gördüğü takdirde gönüllülük esasına göre uygulanmasını rica ederim.

Müberra OĞUZ
Müdür a.
Şube Müdürü

EK:
Anket Soruları (3 sayfa)

Ek-2. İlkokul 1. Sınıfa devam eden öğrencilerin okula uyumlarına ilişkin sınıf öğretmeni görüşlerinin incelenmesi araştırma anketi

İlkokul 1. Sınıfa Devam Eden Öğrencilerin Okula Uyumlarına İlişkin Sınıf Öğretmeni Görüşlerinin İncelenmesi Araştırma Anketi

Sayın katılımcı,

Bu anket, yüksek lisans tezi çalışmam için hazırlanmıştır. Ankette konuyla ilgili hazırlanmış çeşitli sorular yer almaktadır. Anket iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde kişisel bilgilerin yer aldığı demografik özellikler, ikinci bölümde de konuyla ilgili değerlendirmelerin yer aldığı anket soruları bulunmaktadır. Lütfen size uyan seçenekler; (X) şeklinde işaretleyiniz. Verdiğiniz yanıtlar kesinlikle gizli tutulacak ve yaptığımız değerlendirmeler hakkında üçüncü şahıs veya kuruluşlara bilgi verilmeyecektir.

Değerli zamanınızı ayırarak yüksek lisans tezi ile ilgili araştırmaya katkıda bulunduğunuz için şimdiden teşekkür ederim.

Ebru Şule Ateş

Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı

Eğitimin Sosyal ve Tarihi Temelleri

Yüksek Lisans Öğrencisi

1.BÖLÜM

1. Cinsiyetiniz nedir?

( ) Kadın ( ) Erkek

2. Kaç yıldır öğretmenlik yapıyorsunuz?

( ) 1-5 ( ) 6-10 ( ) 11-15 yıl ( ) 16 ve üstü

3. Eğitim düzeyiniz nedir?

( ) Ön lisans ( ) Lisans ( ) Yüksek lisans ( ) Doktora

4. En son mezun olduğunuz fakülte ve bölüm nedir?

( ) Eğitim Fakültesi Bölüm (Lütfen Belirtiniz).....

( ) Edebiyat/ Fen – Edebiyat Fakültesi Bölüm (Lütfen belirtiniz).....

( ) Diğer (Lütfen belirtiniz).....

Ek-2. (devam) İlkokul 1. Sınıfa devam eden öğrencilerin okula uyumlarına ilişkin sınıf öğretmen görüşlerinin incelenmesi araştırma anketi

İLKOKUL BİRİNCİ SINIFA DEVAM EDEN ÖĞRENCİLERİN OKULA UYUMLARINA İLİŞKİN SINIF ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNİ İNCELEME ANKETİ	Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1) Sınıf öğretmenin, öğrencileri ile uyumu etkiler					
2) Sınıf öğretmenin, alan bilgisi, öğrencinin okula uyumu etkiler					
3) Öğretim ortamının fiziksel özellikleri, öğrencinin okula uyumu etkiler					
4) Öğrencilerin sınıf içindeki oturma düzeni, öğrencinin okula uyumu etkiler					
5) Sınıfın okul içindeki konumu, öğrencinin okula uyumu etkiler					
6) Okulun ulaşım olanakları, öğrencinin okula uyumu etkiler					
7) Okulun ısıtma sistemi, öğrencinin okula uyumu etkiler					
8) Okulun tuvaletleri, öğrencinin okula uyumu etkiler					
9) Okuldaki ders başlama saati, öğrencinin okula uyumu etkiler					
10) Okuldaki tam gün veya yarım gün uygulaması, öğrencinin okula uyumu etkiler					
11) Sınıf içindeki akran ilişkileri, öğrencinin okula uyumu etkiler					
12) Öğrencilerin derse aktif olarak katılması, öğrencinin okula uyumu etkiler					
13) Sınıf öğretmenin dersi materyal kullanarak işleme, öğrencinin okula uyumu etkiler					

Ek-2. (devam) İlkokul 1. Sınıfa devam eden öğrencilerin okula uyumlarına ilişkin sınıf öğretmeni görüşlerinin incelenmesi araştırma anketi

14) Sınıf öğretmenin, sınıf içinde yaptırdığı görsel etkinlikler, öğrencinin okula uyumu etkiler					
15) Öğrencinin anne ve babasının çalışıyor olması, öğrencinin okula uyumu etkiler					
16) Öğrencinin ailesinin gelir durumu, öğrencinin okula uyumu etkiler					
17) Öğretmen-Veli işbirliği, öğrencinin okula uyumu etkiler					
18) Okulun ilk günlerinde öğrenci velilerinin de zaman zaman derslere katılması, öğrencinin okula uyumu etkiler					
19) Öğrencinin ailesinin içindeki fer sayısı, öğrencinin okula uyumu etkiler					
20) Öğrencinin anne ve babasının medeni hali, öğrencinin okula uyumu etkiler					
21) Öğrencinin oturduğu yerleşim birimi (köy, mahalle, gecekondü v.b.), öğrencinin okula uyumu etkiler					
22) Öğrencinin cinsiyeti, okula uyumunda etkilidir					
23) Öğrencinin beslenme alışkanlığı, okula olan uyumunu etkilidir					
24) Öğrencinin fiziksel özellikleri (boy, kilo, v.b.), okula uyumunu etkiler					
25) Öğrencilere verilen oryantasyon eğitimi, öğrencilerin okula uyum sağlamalarını kolaylaştırır.					

GAZİ GELECEKTİR..